Ушбу сонда:
2 ҚЎРҒОН МУСТАҲКАМ БЎЛСА
3 «ИШОНЧ» ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТХОНАСИДА
4 ДЕНГИЗ УЗРА ҚУШЛАР ПАРВОЗИ

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ
UZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI — FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN
ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2005 йил 25 январ, сешанба № 13 (1854)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

24 январ куни Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Уни комиссия раиси Б.Мустафоев бошқарди.

Мажлисда, «Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 5-моддасига ҳамда «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 58-моддасига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатига 2005 йил 17-20 январь кунлари бўлиб ўтган сайлов натижалари кўриб чиқилди. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатига сайланган 84 нафар аъзо рўйхатга олинди.

Марказий сайлов комиссияси мажлисида таъкидланганидек, ҳокимият вакиллик органлари депутатларининг Олий Мажлис Сенати аъзоларини сайлаш бўйича қўшма мажлислари сайлов қонунчилиги талабларига мувофиқ ўтди. Яширин овоз бериш натижасида Сенат аъзолари Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридан тенг миқдорда - олти кишидан - Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, вилоятлар, туман ва шаҳарлар давлат ҳокимияти вакиллик органлари депутатлари орасидан сайланди.

«Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати аъзоларини сайлаш тартиби тўғрисида»ги низомга мувофиқ, Сенат аъзолигига номзодлар маҳаллий Кенгашларнинг давлат ва жамият фаолиятида катта амалий тажрибага эга ҳамда алоҳида хизмат кўрсатган энг обрўли депутатлари орасидан Оқсоқоллар кенгашлари томонидан кўрсатилди.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг 16 нафар аъзоси тайинланди.

Сенат таркибида жамиятнинг деярли барча ижтимоий қатламлари вакиллари бор. Сенаторларнинг қарийб 15 фоизи Ўзбекистон аграр секторининг намояндалари бўлиб, мамлакатимиз қишлоқ хўжалигида ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда фаол иштирок этаётган таниқли фермер хўжаликлари раҳбарларидир.

Сайланган сенаторларнинг 20 фоиздан ортиғи - таълим, илм-фан ва маданият тизими вакиллари. Улар, аввалambор, Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида кўзда тутилган ёшларни маънавий-маърифий тарбиялаш, иқтисодиётнинг турли тармоқлари ва мамлакат ижтимоий соҳаси учун кадрлар тайёрлаш бўйича асосий вазифаларни рўёбга чиқаришга хизмат қилувчи таълим муассасалари, яъни коллеж ва лицейлар раҳбарлари ҳисобланади. Сенаторлар орасида йирик олимлар, маданият ва санъат арбоблари бор.

Мамлакатимиз саноати мажмуи вакиллари сенаторларнинг 10 фоизини ташкил этади. Улар асосан энг йирик ишлаб чиқариш корхоналари раҳбарлари, мамлакатимиз иқтисодий ривожланиши, фуқароларимиз фаровонлигини юксалтириш суръатларини белгиловчи Ўзбекистон иқтисодиётининг устувор тармоқлари вакилларидан иборат.

Сенат аъзоларининг 15 фоизи турли соҳаларда фаолият юритувчи, мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётида фаол иштирок этувчи, ўз меҳнати, илғор ҳаётий қарашлари билан халқимиз орасида обрў-эътибор қозонган хотин-қизлардир.

Сенаторлар орасида етти миллат вакиллари бўлиб, уларнинг 89 фоизи - ўзбеклар, 11 фоизи - қорақалпоқлар, руслар, туркманлар, қозоқлар, украинлар, корейслар.

Сенатда ҳудудий вакиллик ва ижро ҳокимияти органларининг мамлакатимизда обрў қозонган, таниқли раҳбарлари ҳам бор.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати аъзоларининг сайлови Марказий сайлов комиссияси вакиллари иштирокида, очиқ ва ошкора ўтгани, қонунчилик бузилиши билан боғлиқ бирор-бир ҳолат қайд этилмагани алоҳида таъкидланди.

Марказий сайлов комиссиясининг Сенат аъзоларини рўйхатга олиш тўғрисидаги қарори, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Сенатнинг 16 нафар аъзосини тайинлаш тўғрисидаги Фармони матбуотда эълон қилинади.

Мажлисда Марказий сайлов комиссияси ваколатига тааллуқли бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилиб, тегишли қарорлар қабул қилинди.

(ЎзА)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ СЕНАТИ АЪЗОЛАРИНИ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 77-моддаси ва «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 50-моддасига мувофиқ қуйидагилар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг аъзолари этиб тайинлансин:

Орипов Абдулла - Ўзбекистон Республикаси Ёзувчилар уюшмасининг раиси

Воҳидов Эркин Воҳидович - Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Халқаро ишлар ва парламентлараро алоқалар қўмитасининг раиси

Йўлдошев Беҳзод Содиқович - Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси президенти, Ядро физикаси институти директори

Кучерский Николай Иванович - Навоий кон-металлургия комбинати бош директори

Иномова Светлана Турсуновна - Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Хотин-қизлар қўмитасининг раиси

Убайдуллаев Ботир Ҳусанович - «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати раиси

Боқибоев Эркин Жўраевич - Ўзбекистон фахрийларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш «Нуроний» жамғармаси раиси

Шарифхўжаев Мурод - Тошкент молия институти ректори

Усмонов Мираброр Зуфарович - Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари

Одилхўжаева Сурайё Маҳкамовна - Тошкент юридик институти «Давлат ва ҳуқуқ тарихи» кафедраси профессори вазифасини бажарувчи

Кучеров Вадим Петрович - «Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси» акциядорлик жамияти бош директори

Муҳиддинова Фарруҳа Фахриддиновна - Ўзбекистон Республикаси Олий - суди раиси

Раҳмонкулов Миракбар Ҳожиакбарович - Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Миллий хавфсизлик кенгаши котибининг биринчи ўринбосари

Худайбергенов Турсинхан Айдарович - Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси

Ражабова Мавжуда Абдуллаевна - Тошкент шаҳар Яккасарой тумани жиноий ишлар бўйича судининг раиси

Сафоев Содиқ Солиҳович - Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ
Тошкент шаҳри,
2005 йил 24 январ

Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг биринчи мажлисларини чақириш тўғрисида

«Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси тўғрисида»ги, «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати тўғрисида»ги конституциявий қонунларга, «Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси тўғрисида»ги Қонунга мувофиқ Марказий сайлов комиссияси қ а р о р қ и л а д и:

1. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг биринчи мажлисларини шу йил 27-28 январ кунлари ўтказиш тўғрисидаги таклиф қабул қилинсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасига ва Сенатига ташкилий масалаларни, сиёсий партиялар фракцияларини ва депутатлар гуруҳларини рўйхатга олиш, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг қўмиталари ва комиссияларини шакллантириш масалаларини палаталарнинг биринчи мажлислари кун тартибига киритиш таклиф этилсин.

Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясининг Раиси Б.МУСТАФОЕВ

Тошкент шаҳри,
2005 йил 24 январ

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Ассалому алайкум ва раҳматуллоҳи ва баракотуҳу!

Қутлуғ Ийд ал-Адҳо муносабати билан Сиз Жаноби Олийларига Саудия Арабистони халқи, ҳукумати ва ўз номимдан самимий, биродарлик табрикларимни изҳор этишдан ғоятда мамнунман.

Ушбу саодатли айёмда Аллоҳ азза ва жалладан Сизга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, дўст Ўзбекистон халқига тараққиёт ва фаровонлик, ислом умматига қутбарака ва осойишталик ато этишини сўрайман.

Сиз Жаноби Олийларига энг эзгу истак ва юксак эҳтиром ила,

Биродарингиз Фаҳд бин Абдулазиз Ол САУД,
Икки муқаддас масжид ходими,
Саудия Арабистони Подшоҳи

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Ассалому алайкум ва раҳматуллоҳи ва баракотуҳу!

Муборак Қурбон ҳайити муносабати билан Сиз Жаноби Олийларига сидқидилдан дўстона эзгу истакларимни йўллашдан беҳад мамнунман.

Ушбу қутлуғ айёмда Аллоҳ таолодан Сизга мустаҳкам соғлиқ, бахт-саодат, биродар Ўзбекистон халқига равнақ ва осойишталик, мусулмон умматига бардавом тинчлик ва барқарорлик тилайман.

Эзгу истак ва эҳтиром ила,

Биродарингиз Абдуллоҳ бин Абдулазиз Ол САУД,
Саудия Арабистони Подшоҳлиги Валиаҳди,
Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари,
Миллий гвардия қўмондони

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Ассалому алайкум ва раҳматуллоҳи ва баракотуҳу,

Парвардигори оламга тоат-ибодат қилишнинг энг гўзал ва олий тимсоли бўлган кун - қутлуғ Қурбон ҳайити муносабати билан Сиз Жаноби Олийларини самимий муборакбод этаман.

Ушбу муборак байрам шарофати билан мусулмонлар иттифоқининг кун сайин мустаҳкамланиб бориши, куррайи заминда жанг, зулм-ситам, таҳқирлаш ва қашшоқлик барҳам топишининг гувоҳи бўламиз, дея умид қиламан.

Худованди каримдан Сиз Жаноби Олийларига муваффақият, сиҳат-саломатлик, Ўзбекистон халқига равнақ ва бахт-саодат тилаб қоламан.

Саййид Муҳаммад ҲОТАМИЙ,
Эрон Ислом Республикаси Президенти

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Ислом уммати муборак Ийд ал-Адҳони нишонлаётган дамларда Сиз Жаноби Олийларига Тунис ҳукумати, халқи ва ўз номимдан энг самимий табрик ва эзгу тилакларимни йўллашдан мамнунлигимни изҳор этаман. Сизга сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат, Ўзбекистоннинг қардош халқига юксалиш ва фаровонлик тилайман.

Аллоҳдан бундай муборак муносабатларни барчамизга эзгулик ва хурсандчилик, ислом умматига равнақ ва осойишталик ила такрор этишини сўраб қоламан.

Зайн ал-Обидин бин АЛИ,
Тунис Республикаси Президенти

* * *

Шунингдек, Озарбойжон Республикаси Президенти Илҳом Алиев, Қирғизистон Республикаси Президенти Асқар Акаев, Татаристон Республикаси Президенти Минтимир Шаймиев, Саудия Арабистони Подшоҳлиги Вазирлар Маҳкамаси раисининг иккинчи ўринбосари, Мудофаа ва авиация вазири Султон бин Абдулазиз Ол Сауд, БМТнинг озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти бош директори Жак Диуф ва бошқалардан табрик телеграммалари олинди.

2005 йил - Сиҳат-саломатлик йили

ТЎРТ МУЧАМ СОҒ БЎЛСИН ДЕСАНГИЗ

Ҳудуди кенг, аҳолиси кўп, табиий бойликлари бисёр Қашқадарёда тиббиёт соҳасидаги ислоҳотлар истиқлол шарофати билан бошланган эди. Юртбошимиз томонидан биз шифокорларга берилаётган эътибор, қабул қилинаётган дастурлар ушбу масалани давлат сиёсати даражасига кўтарилиши кучимизга-куч, ғайратимизга ғайрат қўшиш билан бирга зиммадаги масъулиятни янада кучайтирди.

«Тиббиётни ислоҳ қилиш Давлат дастури»-га асосан акушерлик ва гинекология илмий текшириш институти Қарши, Республика шошилинч тиббий ёрдам илмий маркази Қашқадарё бўлимлари ҳамда Саломатлик институтининг вилоят филиали ташкил этилди. Жойларда 15 та шошилинч тиббий ёрдам бўлимлари ишга туширилди. Уларда фаолият кўрсатаётган ҳакимлардан М.Ҳусанов, Қ.Элмуродов, Ж.Норчаев, Ш.Норқобиловлар докторлик, 12 нафар шифокор номзодлик диссертацияларини ҳимоялаш бўйича илмий изланишларни давом эттиришаяпти.

Тиббий хизматни аҳолига яқинлаштириш мақсадида қишлоқ врачлик пунктлари тармоғи кенгайиб 197 тага етказилди ва «Саломатлик-2» дастури асосида жиҳозлаш тадбирлари амалга оширилаяпти.

Воҳа аҳолисига кўрсатилаётган тиббий хизмат сифати ва самарасини яхшилаш, ходимлар малакасини ошириш, янги замонавий типда қурилган ва жиҳозланган тиббиёт масканлари барпо этиш, чет эл сармояларини жалб қилиш ва хорижий фирмалар, компаниялар билан ҳамкорликни йўлга қўйиш борасида бир қатор ишлар амалга оширилди.

Айни пайтда аҳолига 12 минг 843 ўринли 98 та шифохона ва бир кеча-кундузда 24 минг 517 қатновга мўлжалланган 368 та амбулатория-поликлиника муассасалари ишлаб турибди. Шифокорларнинг икки нафари фан доктори, 46 нафари фан номзодлари ҳисобланади.

Ўтган икки йил давомида даволаш-профилактика муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш учун 9 турдаги тиббий жиҳозлар, иккита лапароскоп, 15 та катта жарроҳлик тўплами, эхоэнцефолограф, наркоз аппаратлари, «Тез ёрдам» бўлимлари учун 3 та «Дамас» автомашиналари олинди.

(Давоми 2-бетда)

Янги иш ўринларини ташкил этишда қўшма корхоналарнинг имконияти катта. Жалоқудуқ туманидаги «Ойимтекстил» Ўзбекистон-Швейцария қўшма корхонаси ҳам бу борада анча самарали фаолият кўрсатмоқда. Бу ерда ишлаётган юзлаб қишлоқ қизлари трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқаришни пухта ўзлаштирганлар.

Бу ерда Германия ва Швейцария давлатларидан келтирилган замонавий дастгоҳлар ёрдамида пахта ҳамда трикотаж газламаси ишлаб чиқарилади.

Корхона ишчи-хизматчилари илғор тажрибалардан унумли фойдаланиб, ишлаб чиқариш режаларини лойиҳа даражасига етказишга ҳаракат қилаётирлар. Ҳозир бу ерда 600 нафардан зиёд ишчи ўрни яратилган. Унинг 60 фоизи хотин-қизлардир.

Суратларда: корхона фаолиятидан лавҳалар.

Ш.ОЛИМОВ
(ЎзА) олган суратлар

ТЕМИР ЙЎЛ: ЭЛЕКТРЛАШТИРИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Тошкент-Ангрен оралиғидаги юз километрдан ортиқ темир йўлнинг Кучлук бекатигача бўлган ўттиз километрида электрлаштириш ишлари якунланди. «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акциядорлик компанияси электр таъминоти маркази бошлиғи ўринбосари Сардор Қодировнинг айтишича, мазкур бекатгача электропоездлар қатнови йўлга қўйилди.

Мутахассисларнинг фикрича, электровоз тепловозга нисбатан тежамли. Поезднинг тезлиги ва қуввати ортади, шовқин ҳамда ҳавони ифлослантирувчи газлар миқдори камаяди, анча маблағ тежалади.

Шу боис «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акциядорлик компанияси темирйўлларни босқичма-босқич электрлаштиришга киришган. Жумладан, яқин келажакда темир йўлни Бухоро шаҳригача электрлаштириш режалаштирилган.

СОХТА ФЕРМЕРЛАР

ернинг умрини зое ўтказишмоқда

Юртимиз замини саҳий, бебаҳо. Вилоятнинг катта ҳудудини эгаллаган Чироқчи туманида ер билан тиллаша оладиган кўплаб асл деҳқонлар етишиб чиқди.

Пахта тайёрлаш йиллик режасини ортиғи билан адо этилишига деҳқон-фермер хўжаликлари ўзларининг муносиб улушларини қўшдилар. Улар давлатга 13 минг тоннадан ортиқ ёки шартнома режасига нисбатан қарийб 1,5 минг тонна кўп пахта етказиб бердилар. Туманда ташкил этилган 724 та деҳқон-фермер хўжаликларининг 99 фоизида йиллик шартнома режаси ошириб бажарилди.

Охунбобоев номли деҳқон-фермерлар уюшмасига қарашли «Ҳайитмурод», Аҳмад Яссавий номли хўжаликдаги Райҳон Отамуродов бошлиқ меҳнат жамоаларида пахта ҳосилдорлиги 30-35 центнерга, ғалла эса 35-40 центнерга етказилди.

– Тадбиркорлар қанча кўпайса, юртимиз шунчаклик обод, турмушимиз фаровон бўлади, - дейди биз билан суҳбатда деҳқон-фермер хўжаликлари вакиллиги директори Ж.Боймирзаев. – Бироқ, гуруч курмаксиз бўлмаганидек, ер майдонларига эгалик қилиб, мўлжалдаги ҳосилни етиштира олмайдиган сохта тадбиркорлар борлиги кишини ажаблантиради.

Таҳлиллар кўрсатиб турибдики, айрим деҳқон-фермер хўжаликлари ернинг умрини зое ўтказиб, билдирилган ишончни оқлай олмадилар.

Масалан, «Наврўз» уюшмасига қарашли «Холёрбек» фермер хўжалиги раҳбари Баҳодир Норматов 4 гектар ерга чигит экиб, бир килограмм ҳам хомашё топширмаганлигини қандай баҳолаш мумкин? Аҳмад Яссавий номли хўжалик ҳудудидаги «Холмамат Жуманов» фермер хўжалигида ҳам ишлар юришмади. Кичик жамоа раҳбари Б.Жуманов масъулиятсизлик қилди. Мавжуд 28 гектар ер ҳисобидан бор-йўғи бир тоннаю икки юз килограмм ҳосил етиштирди, холос. Ўз вазифасига совуққонлик билан ёндошган сохта фермерлардан амалдаги қонунлар бўйича ер олиб қўйилди.

«Бешчашма» ширкат хўжалигидаги Собир Мўминов раҳбарлик қилаётган «Наврўз» фермер хўжалигида йиллик шартнома режаси барбод қилинди. Белгилангандан анча кам – 4,9 тонна хомашё сотилди, холос. Шартнома режаси бажарилишини таъминламагани учун лоқайд фермерга вилоят хўжалик суди томонидан 717 минг сўм жарима солинди.

Бугунги фермер деҳқончилик илмини пухта билиши, ҳар бир агротехник тадбирни вақтида ўтказиши керак. Аммо

«Ишонч» бонг уради

«Қўзи бобо» фермер хўжалиги мутасаддилари масъулиятнинг ана шу томонини унутиб қўйишди. 10 гектар пахта майдонидан 23 тонна ўрнига аранг 4,5 тонна ҳосил топшириб, юзлари шувут бўлди. Эндиликда улар хўжалик суди қарорига асосан белгиланган 1 миллион 40 минг сўм жаримани тўлашга мажбур.

Салим Жўраев номли ширкат хўжалигидан 5 гектар ер олиб яхши ният билан «Тўрамурод бобо» фермер хўжалигини ташкил этган Турлимурод Тўрамуродов ҳам ҳозир афсус чекиб юрибди. Чунки, унинг жамоаси 13 тонна ўрнига бор йўғи 2,2 тонна пахта топширди-да. Натижада йиллик режани бажармагани ва келтирилган зарари учун 2 миллион 59 минг сўм жарима тўлади.

Аҳмад Яссавий номли хўжалик ҳудудидан 9 гектар ер олиб, «Маҳкам ота» фермер хўжалигини тузган Ҳ.Маҳкамов ҳам лоқайдликка йўл қўйди. Фермер 21 тонна ўрнига 6800 килограмм хомашё топшириб, шартнома режасининг уддасидан чиқа олмай, давлатдан 1 миллион 272 минг сўм қарздор бўлиб қолди.

«Фермер хўжалиги тўғрисида»ги Қонунда тадбиркорлар учун катта имтиёзлар берилган. Аслида эл-юрт орасида «Мен фермерман» деб кўкрак кериб юрган билан ишга сидқидилдан ёндошилмаса, йил якунига келиб уялиб қолиши ҳеч гап эмас.

Иззат ҲИКМАТОВ,
«Ишонч» мухбири

2005 ЙИЛ – СИҲАТ-САЛОМАТЛИК ЙИЛИ

ТЎРТ МУЧАМ СОҒ БЎЛСИН ДЕСАНГИЗ

(Боши 1-бетда)

Мамлакатимиз мустақилликка эришганлиги туфайли чет эл фирма ва компаниялари билан ҳамкорлик мустаҳкамланмоқда. «Evropa-Aid» компанияси томонидан 1 миллион 5 минг евро миқдорида тиббий асбоб-ускуналар, лаборатория жиҳозлари, диагностика материаллар келтирилиб, давлат санитария-эпидемиология назорат маркази, республика шошилинч тиббий ёрдам илмий марказининг воҳадаги бўлими, Деҳқонобод, Чироқчи, Қарши туман марказий шифохоналарига тарқатилди.

Халқаро «ХОUP», Қизил Хоч жамияти ёрдамида «Соғлом она – соғлом бола» лойиҳалари асосида Деҳқонобод, Касби, Чироқчи туманларида иш олиб борилмоқда. Улар томонидан дастурни ривожлантириш учун 5 миллион Евро миқдорида маблағ ажратилган.

Булардан ташқари Жанубий Кореянинг «Calco», АҚШнинг «Коунтерпарт Интернэшнл», «Юракдан-юракка», «Амери Керз» ташкилотлари томонидан дори-дармонлар ва тиббий жиҳозлар, Чехиянинг «СП Лечиво» фарм саноати, Венгриянинг «Гедион Рихтер» кимё заводи, АҚШнинг «ПЕРРЦА» ташкилоти ва «Соғлом авлод учун» халқаро жамғармаси томонидан 128 турдаги дори-дармонлар ва тиббий воситалар даволаш-профилактика муассасаларига етказиб берилди.

Аҳоли ўртасида сил касаллигига қарши курашни кенг йўлга қўйиш мақсадида «ДОТС» дастури бўйича ишлар олиб борилаяпти. Бунда асосан мутахассисларни ўқитиш, тегишли қўлланмалар билан таъминлаш, тиббиёт муассасалари моддий-техника базасини яхшилашга эътибор қаратилган. Бунинг учун ҳар бири 2 миллион сўм турадиган 28 дона бинокуляр микроскоплар келтирилди. Бюджет маблағларидан 35 миллион сўм сарфланиб, вилоят ташҳис-даволаш марказидаги компьютер томографи таъмирланди.

Исроил давлати офтольмолог мутахассислари Қарши ва Шаҳрисабздаги кўз касалликлари шифохоналарида «Катаракта» касаллигига учраган 100 нафар беморни жарроҳлик йўли билан даволаб, сунъий гавҳар қўйишди. Маҳаллий мутахассислар ана шундай амалиётларга ўргатилади. Шифокор Азиза Мирзаева Исроилга бориб, малака ошириб қайтди. Яна 10 нафар шифокор хорижий мамлакатларга малака ошириш учун жўнатилади.

Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламига тиббий хизмат кўрсатиш яхшиланаяпти. 78 нафар беморга турли хилдаги мураккаб жарроҳлик амалиёти ўтказиш учун 1 миллион 437 минг, 36 кишининг кўзига сунъий гавҳар қўйиш мақсадида 1 миллион 225 минг сўм маблағ сарфланди. Шаҳрисабз, Китоб, Яккабоғ, Қамаши, Чироқчи туманлари Меҳрибонлик уйлари ва мактаб-интернатларида тарбияланувчи болалардан юзга яқини бепул даволанди.

Германиянинг «Фриеденздорф-Интернэшнл» ташкилоти ходимлари бемор болаларни кўрикдан ўтказиб шифохоналарда даволаниши учун яқиндан ёрдам кўрсатдилар. Ўнлаб шифокорлар Польша, Франция, Германия, Дания давлатларида хизмат сафарида бўлиб, малака ошириб қайтдилар. Осиё Тараққиёт банки ёрдами билан тиббиёт ходимларини МДҲ давлатларида малака оширишлари учун 50 миллион сўм маблағ ажратилди.

Она ва бола соғлиғи, репродуктив саломатлик соҳасида кўрсатилаётган тиббий хизмат сифатини яхшилашни назарда тутиб Америка Халқаро Ривожланиш агентлиги (ЮСАЙД) томонидан вилоятнинг тоғли Деҳқонобод, Чироқчи ва Касби туманларида туғиш ёшидаги хотин-қизлар ва ўсмир қизлар тўлиқ тиббий кўрикдан ўтказилди. 3 та туғруқ мажмуалари «Бехатар оналик», «Болага дўстона муносабатда бўлиш» бўйича Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг сертификатини олди.

Вилоят ҳокимлиги ва Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг вилоятимизда ўтказилган қўшма сайёр ҳайъати йиғилишида аҳвол чуқур таҳлил этилиб, келгусидаги вазифалар аниқ белгилаб берилган эди. Ана шунга асосан яқин келажакда вилоятда ихтисослаштирилган кардиология ва урология илмий марказлари очилади.

Раҳматулла РАҲМОНОВ,
Қашқадарё вилоят соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси бошлиғи, тиббиёт фанлари доктори, профессор

БАХТИНГИЗНИ БОЙ БЕРМАНГ

Алломалар таъкидлаганидек, шифокор ўзи ёниб, ўзгалар қалбини ҳам равшан чироқ каби ёритиши керак. Шу боис улар фаолиятининг чеки-чегараси бўлмайди, бўш вақти эса жуда кам.

Шифохонамиз ва унинг бўлинмаларида ишлаётган 320 нафар шифокор, 2018 нафар фельдшер ва ҳамширалар вилоятнинг энг кенг ва олис манзилларида яшайдиган 285 минг аҳолига хизмат кўрсатаяпти.

Ислоҳотлар талабидан келиб чиқиб, бюджет ва ҳомий ташкилотлар ҳисобидан 1 миллиард сўмдан ортиқ маблағ сарфланиб, чўл ва тоғолди ҳудудларида 15 та қишлоқ врачлик пунктлари қурилди. Эндиликда «Чорвадор», «Гулистон», «Ҳайиткул», «Қоратепа», «Дурсун», «Шўрбозор», «Мозорли» қишлоқларида ҳар бири 50-75 қатновга мўлжалланган шифокорлик масканлари фойдаланишга топширилди. Бу йил «Лангар», «Кўкдала» хўжаликларида ҳам янги тиббий пунктлар иш бошлайди.

Мамлакатимизда «Соғлом оила» дастурининг амалга оширилиши туманимиздаги 67 мингга яқин туғиш ёшидаги аёллар, 10 мингдан зиёд ўсмир қизлар соғлиғини мустаҳкамлашга хизмат қилаяпти. Марказий шифохона ҳузурида «Ёш ота-оналар мактаби» ташкил этилган. Америка Қўшма Штатларининг ХОUP ташкилоти тренери Дилноза Вагнер маҳаллий шифокорларни «Репродуктив саломатлик», «Бехатар оналик» курсларида ўқитиб, тажрибали ходимлар тайёрлади.

Акушер-гинеколог Дилбар Шайманова, Фарида Жуманова, Насиба Исматова, Гулнора Ҳасанова, болалар шифокори Наргиза Эркаеваларнинг ёш ота-оналар билан оналик ва болаликни муҳофазалаш, соғлом авлодни камол топтириш, гиёҳвандликнинг, қариндош-уруғлар ўртасидаги никоҳларнинг олдини олишга қаратилган машғулотлари, айниқса, қизиқарли бўлаяпти.

Ўттиз ўринли шошилинч тиббий ёрдам бўлимининг ишга туширилиши оғир беморларга вақтида тиббий ёрдам кўрсатиш имконини яратди. Олий тоифали ҳаким Маҳмуд Ғолаев раҳбарлик қилаётган шифо масканида даволанувчилар учун ҳамма қулайликлар яратилган. Рўзиқул Нормуродов, Ҳамза Ҳамроев, Эгамберди Қаҳҳоров, Собир Пўлатов, Ғулом Жўраев, Нормурод Эшмуродов каби қўли енгил шифокорлар ўзларининг оромларидан кечиб, беморларни дарддан фориғ қилишаяпти.

Бош ҳаким ўринбосари Абдумажид Ҳасанов бошчилигидаги шифокорлар гуруҳи туман марказидан 100-125 километр олисда жойлашган Отчи, Говхона, Тутли, Тўрақул, Лангар, Тарағай каби тоғли қишлоқларда бўлиб, аҳолини тиббий кўрикдан ўтказишди.

Шифохонамиз «Туғруқ мажмуи», «Кўкрак сути билан боқишни ҳимоялаш, қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш» дастури бўйича Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг «Болага дўстона муносабатда бўлиш» сертификатини қўлга киритди. «Соғлом оила» лойиҳаси томонидан мажмуага мурувват ёрдами сифатида 36 минг АҚШ доллари миқдорида тиббий асбоб-ускуналар, боғлов материаллари, суюқликларни қуйиш учун мосламалар, ахборот тизимини яхшилаш учун замонавий компьютер, Республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳисобидан «Дамас» енгил автомашинаси ажратилди.

Айни чоғда аҳоли саломатлигини муҳофазалашни шараф деб билган шифокорларимиз «Сиҳат-саломатлик йили» дастурини амалга оширишга қатъий бел боғлаганлар.

Холиёр ҚОДИРОВ,
Чироқчи туман марказий шифохонаси бош шифокори

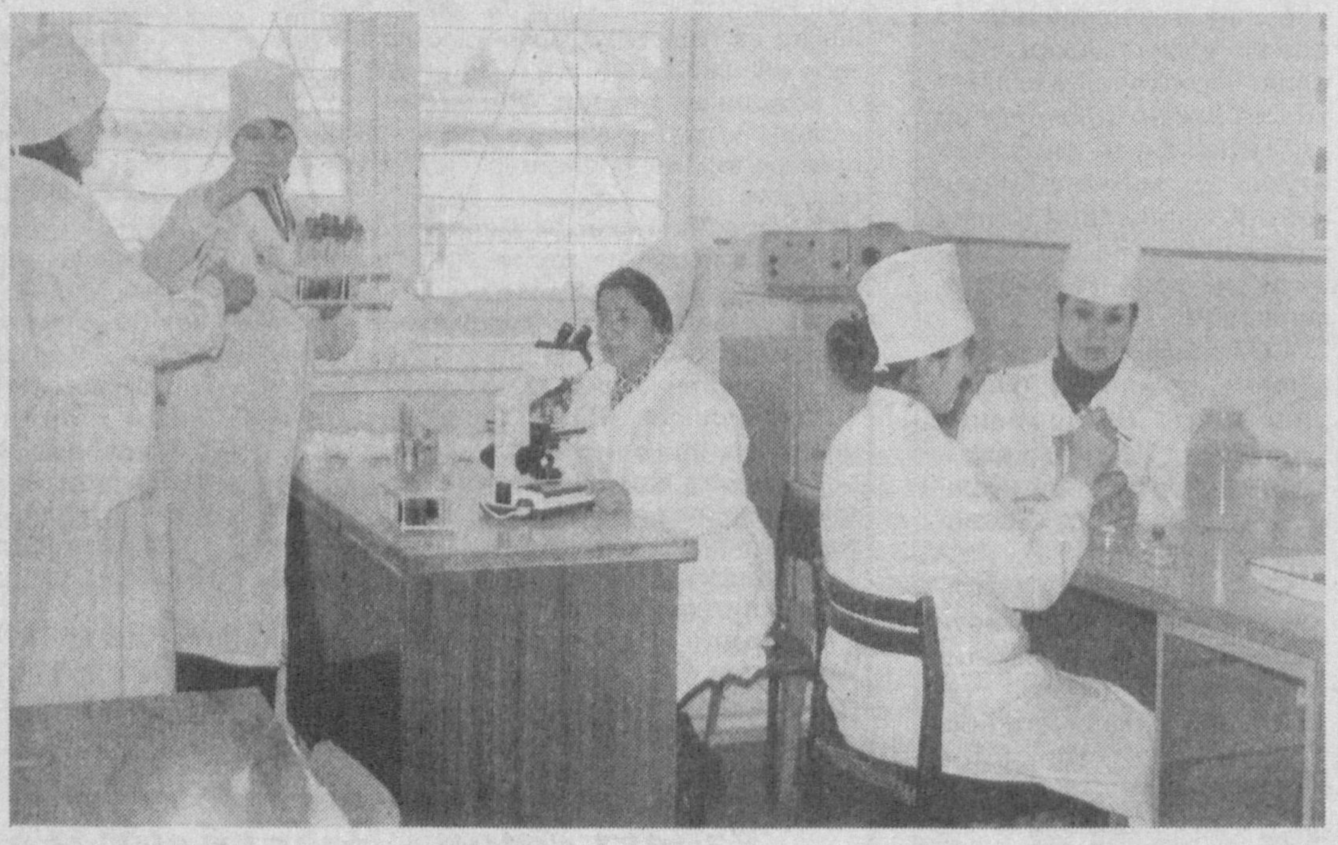

ШИРИН СЎЗ – ЖОН ОЗИҒИ

Жума Михлиев номли ширкат хўжалигининг Қайқи қишлоғидан етмиш бир ёшли Абдулла бобо Рўзиевни оғир ҳолатда шошилинч тиббий ёрдам бўлимига олиб келишди. Қандли диабет билан касалланган беморнинг аҳволи унчалик яхши эмас эди. Шифокорларнинг муолажалари, тинимсиз изланишлари туфайли касаллик ортга чекинди. Орадан кўп ўтмай, отахон соғлиғини анча тиклаб олди.

«Таклиф ва мулоҳазалар» дафтарини варақлар экансиз, Амирбиби Тошева, Мирза бобо Эшқувватов, Жавли ота Худойбердиев, Аббос Маҳмудов каби даволанувчиларнинг қалб сўзлари битилган сатрларга кўзингиз тушади. Шифокор учун беморларнинг миннатдорчилигидан ортиқ мукофот бўлмаса керак.

Шифохонамиз 90 ўринли бўлиб, унда ички касалликлар, жарроҳлик, урология, реанимация, шошилинч тиббий ёрдам бўлимлари мавжуд. Жарроҳ Куйли Эшмўминов, Шомурод Тожиев, травматолог Жўра Эшонқулов, уролог Дониёр Азимов сингари олий тоифали ҳакимлар томонидан мураккаб шифокорлик амалиётлари ўтказилаяпти. Замонавий тиббий асбоблар билан жиҳозланган касалхонада нафақат Яккабоғ, балки Чироқчи, Шаҳрисабз, Қамаши туманларидан келган беморлар ҳам даволанишади.

Бултур 3 мингдан ортиқ фуқаролар соғлиғини тиклаб ҳаёт бағрига қайтди. Манзура Бектошева, Шоира Номозова, Гулшан Жонзоқова, Фароғат Тариева каби ҳамширалар ўзларининг ширин сўзлари билан ҳам беморлар дардига малҳам бўлишаяпти.

Ойсанам БОБОҚУЛОВА,
Яккабоғ туманидаги 2-шифохона бош ҳакими

БИРЛАМЧИ ТИББИЙ ХИЗМАТ

Бирламчи санитария ёрдами эътиборни фақатгина даволашга эмас, балки касалликнинг олдини олиш ва беморнинг тиббий билимини оширишга қаратади. Қишлоғимизда ташкил этилган 50 қатновга мўлжалланган врачлик пункти аҳоли эҳтиёжларини чуқур ўрганиб, беморларга намунали хизмат кўрсатаяпти.

Унда ишлаётган тиш доктори Марям Эшонқулова, акушер-гинеколог Сайгул Шарнаева, тиббиёт ҳамшираси Гулбро Бобоқулова каби ҳамкасбларимиз хизмат кўрсатиш сифатини тобора яхшиламоқдалар.

Ходимларимизнинг астойдил ҳаракати туфайли қишлоқлардаги 6983 нафар фуқаро, шу жумладан 1865 нафар зурриёд ёшидаги аёллар, 8479 нафар ўсмирлар тиббий кўрикдан ўтказилиб, даволаш муолажалари амалга оширилди.

Мардон БЕКМУРОДОВ,
Нишон туманидаги «Пахтаобод» қишлоқ врачлик пунктининг бош ҳакими

ЮРТ ОБОД – КЎНГИЛ ШОД

Қадимий ва ҳамиша навқирон Шаҳрисабзда «Сиҳат-саломатлик йили» муносабати билан январ-мартда ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш уч ойлиги ўтказилмоқда. Шаҳримизнинг кўркам ва обод, тоза ва озода бўлиши учун санитария-эпидемиология назорати маркази ходимлари ҳам фаоллик кўрсатишаяпти.

Юқумли ва касб касалликларининг олдини олиш, корхона ва муассасаларда ишлаб чиқариш санитарияси, овқатланиш, болалар, ўсмирлар ва меҳнат гигиенаси бўйича 500 дан ортиқ текширишлар ўтказилди. Санитария қоидалари ва меъёрларига риоя қилмаган юридик ва жисмоний шахслардан 325 нафарига 6 миллион 420 минг сўм жарима солинди.

Соғлиқни сақлаш ходимлари билан ҳамкорликда олиб борилган эпидемияга қарши профилактик тадбирлар туфайли юқумли касалликларнинг камайишига эришилди.

Ўтказилган текширишлар жараёнида ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ишларини тўғри ташкил этмаган «Дон халқ ризқи» корхонаси, шаҳар ва туман нон комбинати мутасаддиларига тегишли чоралар кўрилди. Хусусий гўшт дўконида ишлаётган Н.Қобилов, дўкон мудири Ф.Саломова, Кунчиқар, Зингирон маҳалла оқсоқоллари Р.Халилов, Ю.Мўминовлар санитария-гигиена талабларига риоя қилмаганликлари учун жаримага тортилди.

Жамоамиз ходимлари аҳоли ўртасида юқумли касалликларга қарши эмлаш ишларини ташкил этиш билан бирга ободончилик дастурида кўзда тутилган тадбирларнинг бажарилишини қатъий назоратга олганлар.

Т.ҚИЁМОВ,
Шаҳрисабз туман давлат санитария-эпидемиология назорати маркази бош шифокори

ҚВП ХЎЖАЛИК МАБЛАҒИ ҲИСОБИДАН

Ўттиз мингга яқин аҳоли истиқомат қилаётган ширкат хўжалигимиз вилоятнинг аҳоли тиғиз яшайдиган ҳудудларидан ҳисобланади. Фуқароларга бирламчи тиббий хизмат кўрсатишни яхшилаш мақсадида Қовчин қишлоғида 86 миллион сўм маблағ сарфланиб, қишлоқ врачлик маскани фойдаланишга топширилди. Ширкент ва Тўрақул қишлоқларида ҳам хўжалик маблағлари ҳисобидан янги ҚВП лар қад кўтарди.

Қишлоқ шифохоналари қарийб 50 миллион сўмлик тиббий жиҳозлар билан таъминланган. ҚВПларда кундузги бўлимлар, физиотерапия, ЭКГ, УВЧ, дарсенвал каби муолажа хоналари ишлаб турибди.

Тажрибали шифокорлар Баҳодир Жўраев, Нигора Отабоева, Йўлдош Пирназаров, акушер-гинеколог Хосият Мейлиева, ҳамширалар Назира Жабборова, Сарвиноз Тоштемирова, Фароғот Чориевалар беморларни шифохонада даволаш билан бирга аҳоли хонадонларида ҳам бўлиб, қариялар, ногиронлар ва болаларнинг соғлигини назорат қилишяпти. Туғиш ёшидаги аёллар, ўсмир қизлар тўлиқ тиббий кўрикдан ўтказилди. Хўжалигимиз маркази чирой очиб, гўзаллашиб бормоқда. Эллик қатновга мўлжалланган кўркам тиббиёт масканлари қишлоқ чиройига-чирой қўшиб турибди.

Жўра ТУРСУНОВ,
Қарши туманидаги Яхши Омонот номли ширкат хўжалиги раиси

ОИЛА ШИФОКОРИ

иши бошқаларникидан тубдан фарқ қилади

Шифоатхонамиз 53минг 543 нафар аҳолига тиббий хизмат кўрсатади. Ҳудудда «Ўзбекистон», «Наво», «Гунгон», «Қавали», У.Юсупов, Ф.Хўжаев, Ғафур Ғулом, Ойбек, А.Раҳимбоев номли маҳаллалар, ёғ-экстрация заводи ишчилари қўрғони, 4-, 5-, 6-, 7-, 8- ва «Пахтазор», «Нефтчи» митти туманлари жойлашган. Фуқароларнинг 17минг 836 нафарини туғиш ёшидаги хотин-қизлар, 4173 нафарини ўсмирлар ташкил қилади.

Умумий амалиёт ҳакамлари Гўзал Файзиева, Абдурашид Ҳасанов, бош шифокор Фарҳод Омонов, ҳамширалар Н.Мирзаева, Н.Каримова И.Жабборовларнинг хонадонларида бўлиб, оила тиббий маданияти ва санитария аҳволини яхшилаш, болалар тарбияси, чақалоқларни она сути билан боқиш хусусида суҳбатлар ўтказаётган пайтда учратасиз. Уларнинг саъй-ҳаракати билан аҳоли тўлиқ тиббий кўрикдан ўтказилди.

Хуллас, кўрилаётган профилактик тадбирлар туфайли касалликлар камайиб, халқ саломатлиги мустаҳкамланмоқда.

М.ЗАРИПОВА,
Қарши шаҳар 2-катталар шифоатхонаси ҳамшираси

АЛЛОМА ЎГИТЛАРИ

Буюк ҳаким Абу Али ибн Сино ўзининг «Тиб қонунлари» асарида минглаб касалликларни даволаш йўлларини кўрсатиб берган. Шифокорларимиз ҳам ана шу аллома йўлидан бориб, олган назарий билимларини амалда татбиқ қилишаяпти.

Бош ҳакимимиз Т. Холиқов, шифокорлардан М.Исломов, Б.Салаев, А.Рўзиқулов, З.Ниёзовларнинг саратон касаллигининг олдини олиш ва даволашга қаратилган ўндан ортиқ илмий мақолалари республика матбуотида эълон қилинди.

Вилоятда онкология хизмати яхшиланиб бораяпти. Бунда хизмат қилаётган онкогинеколог Габиб Аслонов, жарроҳ Абдулла Тешаев, гинеколог Муйиба Саломова, онколог Расул Раҳмонов, олий тоифали тиббиёт ҳамширалари Муйиба Эгамбердиева, Пўлат Раҳмоноваларнинг хизматлари катта. Улар қарийб қирқ йилдан бери беморлар дардига даво топиб, эл олқишига сазовор бўлишаяпти.

Муаззам РАҲМОНОВА,
вилоят онкология диспансери жарроҳлик бўлими катта ҳамшираси

ҚЎРҒОН МУСТАҲКАМ БЎЛСА

Ташкилотчи раҳбар, тиббиёт фанлари номзоди Ҳасан Сайфиевнинг ташаббуси билан бундан олти йил муқаддам Қашқадарё вилоят тиббий ташҳис-даволаш марказида «Оила ва никоҳ» бўлими очилган эди.

Оилалар тинч, хонадонлар осойишта, фаровон бўлса, жамиятимиз ҳам юксалиб бораверади. «Оила кодекси»нинг 17-моддасига асосан никоҳланувчи шахслар тиббий кўрикдан ўтишлари керак. Бундан мақсад янги турмуш қураётган фуқароларнинг саломатлигини муҳофазалаш, оила тиббий маданиятини ошириш ва баркамол авлодни вояга етказишдан иборат.

Бўлимимиз замон талабига жавоб берадиган тиббиёт ускуналари билан жиҳозланган. Мижозларга 9 нафар олий маълумотли ҳаким, 15 нафар малакали ҳамшира хизмат кўрсатаяпти.

Андролог Барот Каримов, генетик-гинеколог Наргиза Анварова, ситолог Малоҳат Аҳадова, психотерапевт Чори Жабборовлар ҳар бир фуқарони синчиклаб текширишдан ўтказишади. Жонкуяр ҳамширалар Ўғилой Рашидова, Шоҳида Шамсиддинова, Лочиной Шоймардонова, Сурайё Қораевалар даволаш муолажаларини пухта ва аниқ амалга оширади.

Шаҳар ва туманларда «Оила ва никоҳ» хоналари ташкил этилган. Шифокорларимиз маҳаллаларда бўлиб, «Эрта никоҳнинг зарарли оқибатлари», «Қариндошга қиз берманг», «Гиёҳвандлик – саломатлик кушандаси», «Ўсмир қизлар гигиенаси» мавзуида суҳбат ва мулоқотлар уюштирдилар.

Бир йил давомида 18 мингдан ортиқ йигит-қиз тиббий кўрикдан ўтказилиб, касал деб топилганлари шифохоналарда даволаш муолажаларини олдилар.

Мавлудахон НИШОНОВА,
вилоят тиббий ташҳис даволаш марказининг «Оила ва никоҳ» бўлими бошлиғи

ҲАМ ЎҚИБ, ҲАМ ДАВОЛАНИШАДИ

2005 йил – Сиҳат-саломатлик йили деб эълон қилиниши аҳолига намунали тиббий хизмат кўрсатиш соҳасини янада яхшилаш учун қўйилган яна бир қадам бўлди. Бу, айниқса ўсиб келаётган ёш авлод саломатлигини муҳофазалашда муҳим рол ўйнайди.

Жамиятимизда 326 нафар бола таълим-тарбия олиш билан бирга даволанади. Бу ерга асосан (сколёз) умуртқа поғонасида нуқсони бўлган болалар келишади. Ўқиш даволаниш билан қўшиб олиб борилаёганлиги келажагимиз эгаларини ҳар томонлама малакали бўлиб етишишлари учун имкон яратмоқда. Мақсадимиз болаликдан ногирон бўлиб қолганларни имкон қадар соғлигини тиклаб, қадди-қоматли қилиб вояга етказиш.

Мактабда 7 нафар ҳаким, 25 нафар тиббиёт ҳамширалари иш олиб боришади. Вилоят туманларидан келган болалар даволаш машқларини бажарадилар. Улар асосан физиотерапия муолажаларини олиб, ортопедик режимга риоя қиладилар.

Умуртқа поғонасида нуқсони бўлган болалар биринчи навбатда даволашнинг ортопедик режимига қатъий риоя қилишлари керак. Мабодо соғлом болаларда касалликнинг шу каби белгилари сезилса, зудлик билан шифокорга мурожаат қилиб, касалликнинг олдини олиш лозим бўлади. Мактабга келган болалар касаллик турига қараб даволанади. Улар билан 21 нафар ўқитувчи, 32 нафар малакали тарбиячилар таълим-тарбия ишларини олиб борадилар.

Вилоятда ягона ҳисобланган мазкур ўқув ва даволаш муассасаси раҳбарияти, ҳомий ташкилот вакиллари доимий равишда ўқувчилар ҳолидан хабардор бўлиб туришади. Бу эса ёш қалбларга малҳам бўлаётир.

Мактаб-интернатнинг тасвирий санъат фани ўқитувчиси Зулхумор Турдиева иқтидорли ўқувчилар билан доимий равишда машғулотлар олиб боради. Бунинг натижаси ила Шарофиддин Дўстбобоев, Лутфулла Эшонқулов, Анвар Ражабов, Соҳиб Раҳимов, Шарофат Сатторова сингари ўқувчилар фанлардан аъло баҳоларда ўқишлари билан бирга фанлар олимпиадасида иштирок этиб, ғолиб бўлишди.

Зиннат АБДУРАҲМОНОВА,
Шаҳрисабз туманидаги Охунбобоев номли 2-мактаб-интернатнинг даволаш бўлими бош ҳамшираси

ҲАЁТ ЭНГ ЯХШИ МУАЛЛИМ

Сарҳисоб

Мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг кўламли иқтисодий-ижтимоий ва сиёсий ислоҳотлар жараёнида энг оммавий жамоат ташкилоти ҳисобланмиш касаба уюшмалари ҳам фаол иштирок этмоқда. Бу, айниқса, якунланган йилнинг иккинчи ярмида касаба уюшма ташкилотларининг қуйи бўғинларида бўлиб ўтган ҳисобот-сайловларда яққол кўзга ташланди.

Мазкур муҳим тадбирлар Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси тизимида ҳам катта уюшқоқлик билан ўтказилди. Хусусан, ўтган йилнинг август-октябр ойларидаги 13955 та касаба уюшма гуруҳи, 11748 та цех касаба уюшма қўмитаси, 6123 та бошланғич касаба уюшма ташкилоти, октябр-ноябр ойларидаги 81 та шаҳар ҳамда туман тармоқ касабақўмларининг ҳисобот-сайлов йиғилишлари ва конференцияларида иши қониқарсиз топилган бирорта касаба уюшма ташкилоти кузатилмади. Шундан сўнг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар тармоқ касаба уюшма қўмиталарининг конференциялари ўз ишини якунлади.

Уларни юқори савияда ўтказиш учун тайёргарлик кўриш жараёнига алоҳида эътибор қаратилди. Марказий қўмита, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар кенгашлари, Ўзбекистон Фанлар академияси бирлашган касаба уюшма қўмитасининг тегишли қарор ва тавсиялари қабул қилинди. Худудий тармоқ касаба уюшмалари ташкилий ишлар бўлим мудирларининг ўқув-семинари, жойларда касаба уюшма фаоллари билан семинар-кенгашлар ташкил қилинди.

Бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишлари ва конференцияларида Ўзбекистон Республикаси Президенти ва ҳукуматининг мамлакатимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, иқтисодиётни янада юксалтириш, халқимиз турмуш даражасини кўтариш борасидаги эзгу ишларни амалга оширишга касаба уюшмаларининг галдаги вазифалари белгилаб олинди.

Таҳлиллар шуни кўрсатдики, тармоқ касаба уюшма бошланғич ташкилотларининг ҳимоя функцияси кучаймоқда, аъзоларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллиги ортмоқда, уларнинг касаба уюшма етакчилари ва иш берувчилар фаолиятига талабчанлиги ошмоқда. Ҳисобот маърузалари ва сўзга чиққанлар томонидан касаба уюшма ташкилотларида ички демократияни кенгайтириш, уларни бошқариш шакллари ҳамда усуларини такомиллаштиришга доир қимматли мулоҳазалар ўртага ташланди. Ходимлар, талаба-ўқувчиларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини амалда ҳимоя қилиш, уларнинг ижтимоий кафолатларини таъминлашга эришиш бўйича ҳисобот даврида қилинган ишлар ҳар томонлама муҳокама этилди. Бунда таълим муассасалари ва илмий текшириш институтларида соғлом муҳит, хавфсиз меҳнат шароити, талаб даражасидаги маиший, дам олиш имкониятларини яратиш, даволаниш ҳамда ҳордиқ чиқариш учун йўлланмалар тақсимлашда ошкоралик ва адолатни таъминлаш, уруш қатнашчилари, ногиронлар, нафақахўрлар, кам таъминланганлар, етим болаларга ғамхўрлик кўрсатиш масалалари асосий ўрин эгаллади.

Мазкур вазифаларни амалга оширишда ижтимоий ҳамкорликнинг кенг йўлга қўйилганлиги ижобий самара бермоқда. Бу борада тармоқ ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим ҳамда Халқ таълими вазирликлари, Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими Маркази ва Ўзбекистон Фанлар академияси билан конструктив ҳамкорликни йўлга қўйган. Ушбу меъёрий ҳужжатлар жамоа келишувлари ва шартномаларини тузиш учун асос бўлмоқда. Кенгашлар, вакилликлар ва бошланғич ташкилотларнинг фаоллиги ҳамда ишчанлиги билан жамоа келишувлари ва шартномаларида кенг қамровли масалалар акс этмоқда. Мисол учун, тармоқдаги юридик шахс мақомига эга 4160 та бошланғич ташкилотда жамоа шартномалари қабул қилинган бўлиб, улар орқали 5000 нафар ходим соғломлаштирилди. Ёки бўлмаса жамоа шартномалари бандларини бажариш учун тармоқ бўйича ўрта ҳисобда ҳар бир ходимга сарфланган маблағ ўтган йилда 6107 сўмни ташкил этган бўлса, жорий йилда бу кўрсаткич 7514 сўмга ошди. Бундан ташқари, барча ўқув муассасаларида имкон даражасида моддий рағбатлантириш ва устама ойлик маошлари берилмоқда.

Ҳисобот-сайлов даврида касаба уюшма ташкилотларида демократизация жараёни янада ривожлантирилди. Йўл қўйилган хато ва камчиликлар рўй-рост кўрсатилиб, баъзи ҳолларда ходимларнинг ҳақли талабларига масъулиятсизлик билан муносабатда бўлинганлиги очиқ танқид қилинди. Кенгашлар ва бошланғич ташкилот қўмиталарининг раҳбарлик лавозимлари ҳамда аъзолигига номзодлар кўрсатиш, уларни муҳокама қилиш ошкоралик руҳида, касаба уюшма аъзоларининг қизғин таклиф ва мулоҳазалари остида ўтказилди. Касаба уюшма сайлов органларига ташаббускор, қатъиятли, ишловчилар манфаатлари ва қонуний ҳақ-ҳуқуқларини дадил ҳимоя қила олувчи шахсларнинг сайланишига эришилди. Буни сайланган касаба уюшма цех қўмиталари раисларининг 62 фоизга яқини хотин-қизлар, 63 фоизга яқини олий маълумотли, касаба уюшма қўмиталари раисларининг ярмидан кўпи хотин-қизлар, 87 фоизи олий маълумотли, тафтиш комиссиялари аъзоларининг 92 фоизи олий маълумотли кишилар эканидан ҳам билса бўлади. Айни кунларда Марказий қўмита қурултойига тайёргарлик ишлари қизғин олиб борилмоқда.

Муротжон ШАРИФЖОНОВ,
Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитасининг ташкилий ишлар бўлими бош мутахассиси

Мухбир нуқтаи назари

МЕҲНАТ ЯРМАРКАСИ

уларда корхона, ташкилотлар фаол иштирок этяптими?

Аҳолини иш билан таъминлаш ижтимоий ҳимоянинг муҳим йўналишидир. Шу боис Оролбўйида ишсизликни камайтириш, оилаларнинг даромад манбаини кўпайтиришга қаратилган муайян ишлар амалга оширилаяпти.

«Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги Қонуннинг ижросини таъминлаш, банкрот бўлган корхоналардан бўшатилганларни ишга жойлаштириш, касбга йўналтириш ва қайта ўқитиш мақсадида «Бандлик» дастури ишлаб чиқилган. Қўнғиротда сода, карбит, Хўжайлида шиша, Нукусда мармар ва кабел заводлари, «Элтекс» ва «Катекс» каби замонавий корхоналар фойдаланишга топширилганлиги, Урга газ конининг ишга туширилиши минглаб янги иш ўринлари очилишига имконият яратди.

Оролбўйида ишсизликни бартараф этиш учун Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги томонидан бултур қўшимча равишда 400 миллион сўм маблағ ажратилди. Оилавий тадбиркорликни ривожлантиришга қўл урганлар доимий қўллаб-қувватланмоқда.

Шаҳар ва туманларда бекор юрган кишиларни фойдали меҳнатга жалб этиш чора-тадбирлари кўрилаяпти. Амударё туманида «Вақтинчалик бир марталик иш билан таъминлаш маркази» фаолият кўрсатмоқда. Марказ орқали 1600 дан ортиқ фуқаро, ёки мурожаат қилганларнинг 95,6 фоизи вақтинчалик иш билан таъминланди.

Меҳнат бозорида рақобатлаша олмайдиган тоифадагилар учун корхона ва ташкилотларда шаҳар ва туман ҳокимларининг қарори билан 3507 иш ўринлари квоталанган. Вояга етмаганлардан 103 нафари турли хил жамоат юмушларига юборилди.

Бироқ, Олий Мажлиснинг Оила ва аёл муаммолари комиссиясининг йиғилишида қайд этиб ўтилганидек, юқоридаги Қонун ва республика ҳукуматининг қарорлари бажарилиши талаблар даражасида, деб бўлмайди. Меҳнат бозори таҳлили шуни кўрсатадики, ишчи кучи таклифи 42 минг 23 нафар кишини ташкил қилган бир пайтда, амалдаги талаб 34 минг 961 тага тўғри келди. Бу таклиф ва талаб ўртасидаги номутаносиблик устида жиддий бош қотиришни тақозо этади.

Меҳнат бўлимларида 46 минг 280 нафар фаол иш қидирувчилардан 31 минг 859 нафарига ишсизлик мақоми берилди, 15 минг нафари ишга жойлаштирилди. 7 минг 650 тасига ишсизлик мақоми берилди. 150 дан ортиғи нафақага чиқарилди. 86 нафари қайта касб ўрганиш учун юборилди.

«Бандлик» дастури ижросини таъминлаш бўйича 16 мингдан ортиқ янги иш ўринлари яратилди. Бироқ, Элликқалъа ва Тахтакўпир туманларида бу борада сусткашликка йўл қўйилди. Ишсизларни касбга тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш Чимбой, Хўжайли, Қўнғирот, Беруний, Нукус ва Тўрткул туманларида эътибордан четда қолаяпти. Жойларда бўлиб, ҳақиқий аҳвол ўрганилмаётганлиги, вояга етмаганларни фойдали меҳнатга жалб этиш талаб даражасида эмаслиги туфайли ёшлар ўртасида ҳуқуқбузарлик ҳолатлари кўпайган.

Жазони ижро этиш муассасаларидан озод қилинганларга амалий ёрдам кўрсатишда жиддий нуқсонлар мавжуд. Масалан, озодликка чиққан 701 нафар фуқароларнинг ҳаммасига ҳам тўлиқ моддий ёрдам берилмаган. Айрим туманларда бўш иш ўринлари ярмаркаси номига ўтказилади. Уларда корхона, ташкилот ва муассасаларнинг фаол қатнашишига эришилмаяпти.

Иш билан таъминлашга кўмаклашувчи давлат жамғармасига 1,5 фоизлик мажбурий тўловлардан хўжалик юритувчи субъектларнинг қарзи 299,3 миллион сўмни ташкил қилди. Баъзи корхоналар, қишлоқ хўжалик ташкилотлари мажбурий тўловларни ўтказиб беришни кечиктириб юборишаяпти.

Меҳнат муҳофазаси, техника хавфсизлиги масалалари ўрганилганда ходимларга етарли шароитлар яратиб берилмаганлиги аниқланди. Меҳнат қонунчилиги ва меъёрий талаблар бузилганлиги учун хўжалик субъектларига 728,5 минг сўмдан зиёд жарима қўлланилди.

Ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари томонидан қонун ижросини ўрганиш жараёнида айрим ноқонуний хатти-ҳаракатларга йўл қўйилганлиги аён бўлди. Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси томонидан корхона ва ташкилотларга 60 та тақдимнома киритилди. 51 нафар шахс огоҳлантирилди, 52 нафар мутасадди раҳбар жавобгарликка тортилди. Шунга қарамасдан кўпчилик корхона, ташкилот, муассаса ва хўжаликларда меҳнаткашларнинг иш ҳақларини вақтида тўламаслик ҳолатлари учрамоқда.

И.ТИЛЛАЕВ,
«Ишонч» мухбири

«Ишонч» ҳуқуқий маслаҳатхонаси

ИНТИЗОМИЙ ЖАЗО ЧОРАЛАРИНИНГ ҚЎЛЛАНИЛИШИ

Саволларингизга ҳуқуқшунос Карим Мухторов жавоб беради

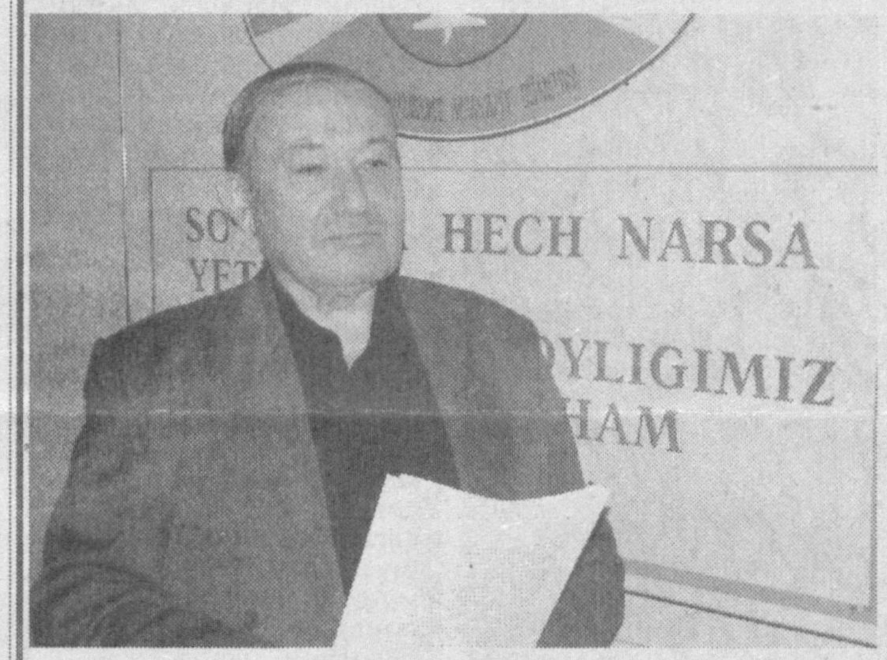

САВОЛ: 1.Юридик маслаҳатчининг меҳнат вазифаларига нималар киради?
2.Ходимларга интизомий жазо чоралари қандай ҳолларда қўлланилиши мумкин?
3.Ўриндошлик асосида ишлаш тартиби ҳақида тушунча берсангиз.

З.СУЛАЙМОНОВА,
Хива тумани

ЖАВОБ: 1.Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида»ги 1992 йил 8 январдаги Фармонига мувофиқ ва давлат бошқарув органлари ҳамда корхоналардаги юридик хизмат ходимларининг ҳуқуқ ва бурчларини тартибга солиш, қонунийликнинг таъминланишида уларнинг роли ва масъулиятини ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 2 мартдаги 118-сон қарори билан «Ўзбекистон Республикасининг давлат бошқарув органлари ва корхоналарда юридик хизмат тўғрисидаги Низом»ни тасдиқлади. Бу қарор ва низомнинг бажарилиши ҳар бир корхона ва муассасанинг иш берувчилари ҳамда юридик хизмат ходимлари учун мажбурийдир.

Бошқарув органлари ва корхоналарнинг ҳуқуқлари ҳамда қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича юридик маслаҳатчиларнинг самарали ишларини ташкил қилиш, уларнинг фаолиятида қонунийликни таъминлаш мақсадида бу органлар ва корхоналар юридик хизматларнинг бир маромда ишлаши учун шароитлар яратиши зарур. Адлия вазирлиги юридик хизматларни қонунчилик материаллари, тўпламлар, ҳуқуқшунослик масалалари, шунингдек, юридик адабиётлар билан шартнома асосида таъминлайди.

Корхоналарнинг юридик маслаҳатлари корхонадаги бошқа бўлинмалар билан биргаликда корхонанинг идоравий меъёрий ҳужжатларини тартибга солиш ишларини олиб боради. Корхона раҳбарига имзолаш учун тақдим қилинаётган буйруқлар ва ҳуқуқий мазмундаги бошқа ҳужжатлар лойиҳаларининг қонунга мувофиқлигини текширади ва уларга ўз (виза) имзосини қўяди.

Агар корхонанинг ҳуқуқий ҳужжатларини амалдаги қонунларга мувофиқлиги тўғрисидаги юридик (хизматнинг) маслаҳачининг имзоси бўлмаса, уларнинг чиқарилишига (амалга киритилишига) йўл қўйилмайди. Мабодо бундай ҳуқуқий ҳужжатлар амалга киритилса ва бунинг натижасида корхонага ёки фуқароларга зарар келтирилса ёки бошқа оқибатлар келиб чиқса ҳуқуқий актга имзо чеккан мансабдор шахс жавобгар бўлади.

Юридик маслаҳатчи корхонада қонунчиликка тўлиқ амал қилинишини таъминлаш мақсадида юридик умумий ўқувни ташкил қилади. Шунинг билан бир қаторда ходимларни амалдаги қонунлар билан таништиради ва уларни қўллаш тажрибасини тушунтиради. Агарда корхона фаолиятида қонунчиликни бузиш ҳоллари аниқланса, бу ҳақда уларни бартараф этиш ва олдини олиш юзасидан зарур чоралар кўриш учун ёзма равишда корхона раҳбарини хабардор қилади.

Юридик маслаҳатчининг меҳнат вазифасига бошқа корхоналар билан хўжалик шартномалари,шунингдек, чет эл компаниялари ва фирмалари билан контрактлар тайёрлаш, тузиш ва уларнинг ижросини назорат қилишга оид ишларда қатнашиш, шартномалар ва контрактлар лойиҳаларига (виза қўйиш) имзо чекиш ҳам киради.

Ўзбекистон Республикасининг 1998 йил 29 августдаги «Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий – ҳуқуқий базаси тўғрисида»ги Қонунининг 23-моддасига асосан хўжалик шартномаларининг қиймати Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган энг кам иш ҳақининг икки юз баробаридан кўп бўлганда, албатта, юридик маслаҳатчининг ёзма ҳуқуқий хулосаси олиниши шарт.

Агарда Қонуннинг бу талаби бажарилмаса, хўжалик шартномаси раҳбар томонидан имзоланса ва натижада корхонага зарар келтирилса ёки текширув органлари томонидан булар аниқланса, юридик маслаҳатчига ҳеч қандай жазо чоралари қўлланилмайди. Келиб чиққан низолар меҳнат низоларини кўрувчи органлар томонидан кўриб чиқилади.

2.Энди ходимларга интизомий жазо чораларини қўллаш тартибига келсак, бу масала Меҳнат Кодексининг 181-, 182-моддаларида кўрсатиб ўтилган.

Кўрсатиб ўтилган қонун моддаларининг асосий талаби ҳисобланган – меҳнат интизомини бузганлиги учун ходимга фақат Қонунда белгиланган интизомий жазо чораларини қўллаш:

– ходимдан тушунтириш хати олиш;

– ҳар бир ножўя хатти-ҳаракати учун фақат битта интизомий жазо қўллаш;

– хатти-ҳаракати аниқлангандан бошлаб ходимнинг касал ёки таътилда бўлган вақтини ҳисобга олмасдан бир ойлик муддатни ўтказмасдан жазони қўллаш;

– умуман олти ой ўтганидан, молия хўжалик фаолиятини текшириш ўтказилганда камчилик аниқланган кундан бошлаб икки йил ўтгандан кейин жазони қўлламасликдир.

Қонунда иш берувчи ходимга меҳнат интизомини бузганлиги учун интизомий жазо чораларини қўллашга ҳақли эканлиги кўрсатиб ўтилган. Шунинг учун иш берувчи ходимнинг намунали хизматларини ҳисобга олиб унга ҳеч қандай жазо чораси қўлламаслиги ҳам мумкин.

Энди йил давомида ходимга меҳнат интизомини бузганлиги учун неча марта «ҳайфсан» эълон қилиниши мумкинлиги масаласига келсак, Қонунда унинг сони кўрсатилмаган. Шунинг учун иш берувчи меҳнат интизомини бузган ходимга ҳар сафар «ҳайфсан» эълон қилиши ёки жарима солиши мумкин.

3.Амалдаги Қонунга асосан ўриндошлик асосида бошқа корхонага ишга кирувчи ходим иш берувчи паспортини ва асосий иш жойидан маълумотнома тақдим этиши шарт. Бу маълумотнома ўриндошлик асосида ишлашга рухсат бериш тусида бўлмайди. Шунинг учун ходимнинг асосий иш жойидан маълумотномани олишида асосий иш жойидаги иш берувчи томонидан ҳеч қандай тўсқинлик бўлиши мумкин эмас.

Ўриндошлик сифатида ишлаш бу ходим томонидан асосий ишидан бўш вақтларида меҳнат шартномаси шартларига кўра ўзининг асосий ишидан бошқа мунтазам ҳақ тўланадиган ишни бажариши тушунилади. Улар бир кунда тўрт соатдан кўп бўлмаган ёки асосий иш жойи бўйича дам олиш кунида тўлиқ иш кунидан ортиқ бўлмаган ишга жалб қилиниши мумкин ва Меҳнат Кодексининг 133-моддасига асосан меҳнат таътилидан фойдаланиш ҳуқуқига эга.

ИМТИЁЗЛИ ПЕНСИЯ

олишим мумкинми?

Саволингизга Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси бош мутахассиси Йўлдош Аҳмедов жавоб беради

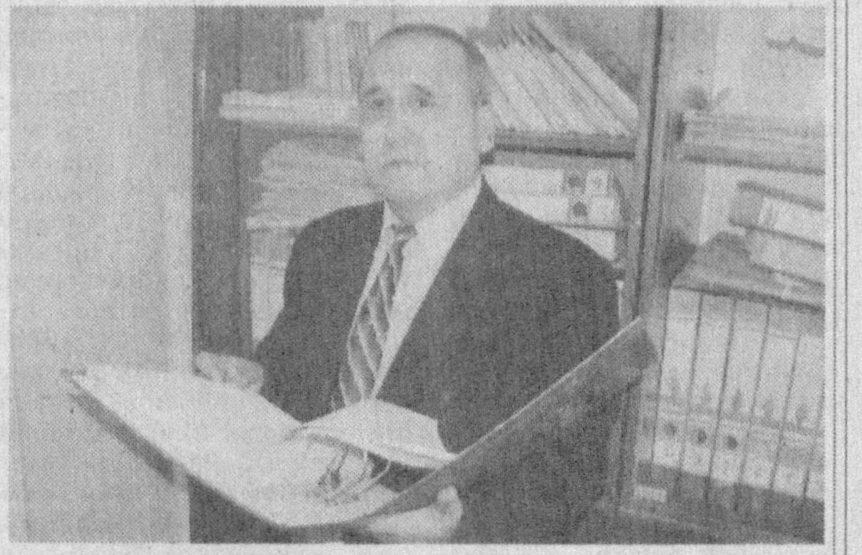

САВОЛ: Педагоглик стажим 28 йил. Уч нафар фарзандим бор, олий маълумотлиман. Ёшим 51 да, III гуруҳ ногирониман. Имтиёзли пенсияга чиқишим мумкинми?

Д.ОМОНОВ,
Сайхунобод тумани

ЖАВОБ: Педагог ходимларни пенсия билан таъминлаш тартиби Ўзбекистон Республикасининг «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонуни билан белгиланади. Ушбу Қонуннинг 12-моддаси «К» бандига асосан ва Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 12 майдаги 250-қарори билан тасдиқланган ёшга доир имтиёзли шартларда пенсия олиш ҳуқуқини берадиган ишлаб чиқаришлар, муассасалар, ишлар, касблар, лавозимлар ва кўрсаткичлар 3-рўйхатининг VII-қисмига биноан умумтаълим муассасаларининг педагог ходимлари умумий белгиланган пенсия ёшидан 5 йил олдин, яъни аёллар 50 ёшдан, эркаклар 55 ёшдан камида 25 йиллик махсус иш стажига эга бўлган тақдирдагина имтиёзли пенсияга чиқиш ҳуқуқига эга бўладилар. Унда III-гуруҳ ногиронлари имтиёзли пенсияга чиқувчилар рўйхатида назарда тутилмаган.

АЙРИМ ШАХСЛАР ПЕНСИЯСИГА УСТАМАЛАР

Саволингизга ҳуқуқшунос Гулнора Муродова жавоб беради

САВОЛ: I гуруҳ ногирониман. Чернобил ҳалокати оқибатларини тугатишда қатнашганман. Менга пенсия қандай ҳисоблаб чиқарилади?

З.УМАРОВ,
Пахтакор тумани

ЖАВОБ: Вазирлар Маҳкамасининг «Чернобил ҳалокатидан зарар кўрган Ўзбекистон Республикасида истиқомат қилувчи фуқароларни ижтимоий ҳимоялаш ҳақида»ги 1992 йил 6 апрелдаги 170-сонли қарори билан Чернобил ҳалокатидан зарар кўрган Ўзбекистон фуқароларига бериладиган ҳақ-ҳуқуқлар, пул компенсациялари ва имтиёзлар рўйхати тасдиқланган. Чернобил ҳалокати оқибатларини бартараф этишда қатнашиб, зарар кўрган шахсларга пенсия тайинлаш уч тоифага бўлинади:

1) хизмат сафарига юборилганлар;

2) муддатли хизматни ўтаган ҳарбий хизматчилар;

3) ҳарбий комиссариатлар орқали махсус йиғинларга чақирилган ҳарбий мажбуриятли шахслар.

Бу фуқароларга ногиронлик пенсияси ҳар иккала яъни «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти» ҳамда «Ҳарбий хизматчиларнинг пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонунлари билан белгиланиши мумкин. Энди юқорида айтиб ўтилган уч тоифа фуқароларга пенсия тайинлаш тўғрисида алоҳида-алоҳида тушунча бериб ўтсак.

1. Хизмат сафарига юборилганларга ногиронлик пенсияси «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонун ва Вазирлар Маҳкамасининг 1992-йил 6-апрелдаги 170-сонли қарорида белгиланган тартиб бўйича тайинланади. Бунда ўртача иш ҳақини ва пенсия миқдорини ҳисоблашда қуйидагиларга эътибор бериш керак бўлади:

а) ўртача бир ойлик иш ҳақини ҳисоблаш учун Чернобил фожиаси оқибатларини бартараф этишда қатнашган даврнинг давомийлигидан қатъи назар Чернобилдаги иш ҳақидан ёки хоҳишига кўра бутун меҳнат фаолиятидаги хоҳлаган беш йилликдаги иш ҳақидан ҳисоблаш мумкин;

б) Чернобилдаги ёки хоҳлаган беш йилликдан ҳисобланган ўртача бир ойлик иш ҳақи энг кам иш ҳақининг 7 карраси билан чегараланмасдан инобатга олинади;

в) ногиронлик пенсия соғлигига етказилган зарар (фоиз) миқдорида (боқувчисини йўқотганлик пенсия эса ҳар бир боқувчига 40 фоизда) тайинланади;

г) пенсия миқдори Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 11 январдаги 7-сонли қарорига мувофиқ ўрнатилган тартибда белгиланган энг юқори миқдорлари билан чегараланади. Улар қуйидагича:

I гуруҳ ногиронларига - энг кам иш ҳақининг 10-баробари миқдорида;

II гуруҳ ногиронларга - энг кам иш ҳақининг 8-баробари миқдорида;

III гуруҳ ногиронларга - энг кам иш ҳақининг 4-баробари миқдорида;

боқувчисини йўқотган ҳолларда меҳнатга қобилиятсиз ҳар бир оила аъзосига энг кам иш ҳақининг 3-баробари миқдорида белгиланган;

Пенсияларнинг энг кам миқдорлари кўрсатиб ўтилган энг кўп миқдорларининг тегишлича 50-фоизи даражасида белгиланади;

д) пенсия миқдори кам чиқса, энг қуйи миқдорларда белгиланади:

I гуруҳ ногиронларига - энг кам иш ҳақининг 5 баробари миқдорида;

II гуруҳ ногиронларига - энг кам иш ҳақининг 4 баробари миқдорида;

III гуруҳ ногиронларига - энг кам иш ҳақининг 2 баробари миқдорида;

боқувчисини йўқотган ҳолларда меҳнатга қобилиятсиз ҳар бир оила аъзосига энг кам иш ҳақи миқдорида белгиланган миқдорида белгиланган;

е) пенсияга оилавий қўшимча ёки оширишлар белгиланмайди.

2. Чернобил зонасида муддатли хизматни ўтаган ҳарбий хизматчиларга ногиронлик пенсия тайинлашда ўртача иш ҳақини ва пенсия миқдорини ҳисоблашда қуйидагиларга эътибор бериш керак:

а) ногиронлик пенсия (улар вафот этганда боқувчисини йўқотганлик пенсияси), 1990 йил 28 апрелдаги «Ҳарбий хизматчилар пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонуни билан уруш ногиронларига тенглаштирилган миқдорларда тайинланади;

б) Пенсия миқдори энг кам иш ҳақининг беш баробаридан ногиронлик гуруҳига қараб, III гуруҳ - 50%; I ва II гуруҳ - 75 фоиз миқдорда ҳам ҳисобланиши мумкин;

в) Агарда муддатли хизматни ўтаган ҳарбий хизматчи хизматидан олдинги иш ҳақини ёки пенсияни қайта ҳисоблаш учун хизматдан кейинги даврдаги беш йиллик иш ҳақи тўғрисида маълумот тақдим этса, иш ҳақи энг кам иш ҳақининг 7 карраси билан чегараланиб, сўнгра пенсия миқдори чегараланмасдан ҳисобланади;

г) иш ҳақидан ҳисобланган II-гуруҳ ногиронлик пенсияларига ёшга доир пенсиянинг 25 фоизи миқдорида ошириш белгиланмайди;

д) 25% ошириш ҳамда ҳарбий унвон учун оширишлар фақат қатъий миқдорда тайинланган пенсияларга берилади;

е) қарамоғидаги оила аъзоларига бериладиган қўшимчалар эса иш ҳақидан ҳисобланганми ёки қатъий миқдорда тайинланганми, фақат ишламасликни талаб этади.

3. Чернобил фожеаси оқибатларини бартараф этиш учун ҳарбий комиссариатлар орқали махсус йиғинларга чақирилган ҳарбий мажбуриятли фуқаролар (уларнинг оилаларига) ногиронлик пенсиялари хоҳишига кўра хизмат сафарига юборилганлар сингари 1993 йил 3-сентябрдан «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисда»ги Қонуни ёки 1990 йил 28-апрелдаги «Ҳарбий хизматчиларнинг пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонун билан тайинланиши мумкин.

Бу тоифадаги фуқароларга пенсияни энг кам миқдордаги иш ҳақининг беш баробаридан ҳисоблаш назарда тутилмаган.

Орол дарди – олам дарди

Қирғоғидан олисга кетиб қолган катта наҳр қайтадан жонланмоқда. Соҳил бўйларига сайроқи қушлар яна қайтиб келди. Устюрт кенгликлари ва қозоқ даштларидан эсган телба шамол қамишларни елкандек тебратади. Оппоқ чағалайлар денгиз сувларига тўш уради.

ДЕНГИЗ УЗРА ҚУШЛАР ПАРВОЗИ

Атрофи қумликлар билан ўраб олинган катта-кичик кўллар қиш қуёшининг заррин нурларида кўзни олгудек жимирлайди. Қуш учса қаноти, одам юрса оёғи куядиган саҳродан кўтарилган чанг-тўзон қуюни қоп-қора булутдек осмонга ўрлайди. Куз изғирини, қиш қаҳратонини, табиатнинг минг хил инжиқликларини мардона меҳнатлари билан енгиб, Оролга ҳаёт бағишлаш йўлида тиним билмаётган фидойилар жасоратига таҳсин айтасиз беихтиёр.

Халқаро GEF агентлиги томонидан ишлаб чиқилган ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси маъқуллаган «2004-2008 йилларда Орол денгизи ҳавзаси табиатини мўътадиллаштириш лойиҳаларини молиялаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги дастурига мувофиқ минтақа аҳолисининг турмуш шароитларини яхшилашга алоҳида эътибор берилаяпти.

Амударё дельтаси ва денгиз соҳили бўйлаб сунъий кўллар, сув омборлари, пахтазор ва ўрмонзорлар барпо этишга қаратилган кенг кўламдаги ишлар амалга оширилаяпти.

Пурлитов аҳоли пункти яқинидаги «Дарёоралиғи» кўлида яна бир муҳим иншоот қад ростлаяпти. Секундига 360 кубометр сувни ўтказиш қувватига эга бу тарнов қурилиши «Амударё қуйи оқимида майда кўлларни барпо этиш» лойиҳаси асосида олиб борилаяпти. 2003 йилнинг 15 октябрида дастлабки пойдевори қўйилган об-ҳаёт иншооти жорий йилнинг 1 сентябрида фойдаланишга топширилиши керак.

«Сувқурилиш» очиқ ҳиссадорлик жамиятининг 943779,82 минг сўмлик қурилиш-ускуналаш, тупроқ ва бетонлаштириш юмушларини амалга оширган бунёдкорлари оғир шароитда ҳақиқий фидойилик кўрсатишаяпти.

Ҳиссадорлик жамияти раиси Ҳ. Оқназаровнинг айтишича, бўлғуси иншоот «Дарёоралиғи» кўлидан узунлиги 900 метр, эни 5 метр бўлган канал орқали обҳаётни «Оқдарё» ва «Думалоққўл»га ўтказиб туради. Лойиҳа қиймати 1 миллиард 802 миллион сўмлик йирик иншоот қурилиши икки йилда ниҳоясига етказилиши мўлжалланган. Гидроқурувчилар уни бир ярим йилда битказиш учун астойдил ғайрат кўрсатишаяпти.

Бунёдкорлар вагон уйчаларда яшаб, ишламоқдалар. Улар учун қулай шароит яратиб берилган. Ҳар куни иссиқ овқат ташкил этилган. Илғорлар рағбатлантириб борилаяпти.

Янги тармоқ «Дарёоралиғи» кўлидаги сувни тежаш, ортиқчасини Орол денгизига йўналтириш вазифасини бажаради. Денгизнинг қуриган ҳавзасида бунёд этилган «Шеге», «Мўйноқ қўлтиғи», «Мақпалкўл» кўллари, Қорақалпоғистон шимолидаги Мўйноқ тумани эҳтиёжи қондирилади.

«Дарёоралиғи» сув омбори қирғоқларини мустаҳкамлаш» лойиҳаси бўйича умумий қиймати 211 миллион 589 минг сўмлик тўғон қурилишида ишлар кун сайин жадаллашмоқда. Жилдирбас сув омборининг шимолий дамбаси қурилиши ниҳоясига етказилиб, 132 миллион 626,1 минг сўмлик иш бажарилди.

«Ўзгипромелиосувбошқарма» институти томонидан «Амударё ҳавзасида майда сув тўплаш иншоотлари» қурилиши лойиҳасининг иккинчи навбати ниҳоясига етказилади. Умумий қиймати 21,3 миллиард сўмлик об-ҳаёт тўплаш манбалари барпо этишга киришилса аҳоли турмуш тарзини янада яхшилаш, минтақада балиқчилик ва бошқа ҳайвонот дунёсини ривожлантиришда ижобий ўзгаришлар ясалади.

«Бозор иқтисодиёти шароитида экологик қийинчиликларни бартараф этишда Оролбўйи аҳолиси билан ижтимоий ҳамкорлик» дастурига мувофиқ қисқа вақтда 400 га яқин катта-кичик лойиҳалар амалга оширилди. Тадбиркорлик фаолияти учун 740,5 миллион сўм маблағ молиялаштирилди. Кичик ва ўрта бизнесни йўлга қўйиш мақсадида 6154,8 минг сўмлик консультатив ва юридик хизматлари кўрсатилди. 672 та янги иш ўринлари яратилди. 921,8 тонна гўшт, 2620 тонна сут, 280 минг дона тухум, 1061 тонна нон ва қандолатчилик маҳсулотлари, 106,7 минг дона тикувчилик ва трикотаж буюмлари ишлаб чиқарилди. Фуқароларга 95,1 миллион сўмлик пулли хизмат кўрсатилди. Лойиҳаларни амалга ошириш жараёнида аҳолининг олган даромадлари 1 миллиард 890 миллион сўмдан ошиб кетди. Тарқатилган заёмлардан унинг эгалари 245,5 миллион сўм соф фойда олдилар.

«Оролнинг қуриган қисмида қум ва туз чанг-тўзонларини қайтарадиган ўсимликлар иҳотазорларини ташкил этиш» лойиҳаси табиий дов-дарахтларни кўпайтириш, атроф-муҳит ҳавосини тозалашда муҳим ўрин тутади. Қозоқдарё ўрмон хўжалиги ишчилари саксовул, черкез, қандим ўстириладиган дарахтзорлар майдонини 850 гектарга етказдилар. Қарийб 28 километрлик ҳудудда кўчма қум барханларини тўсиш имконияти яратилди. Минг гектарлик ўрмонзорлар барпо этилди.

Ўрмончилар 10 минг гектарлик 4 та участкада иш олиб боришаяпти. Яшил бойлик ижодкорлари бултур 40 миллион сўмликдан зиёд мелиорация юмушларини бажаришди.

Аҳолини сифатли ичимлик суви билан таъминлаш, даштдаги ўрмон ва иҳотазорларни суғоришни ташкил этиш учун артезиан қудуқларни ишга тушириш мақсадида ўтказилган тендер танловларида «Ўзбекгидрогеология» бирлашмасининг Оролбўйи геология экспедицияси ғолиб чиқиб, 59 миллион 824,9 минг сўмлик қурилиш ишларини зиммаларига олдилар.

Хорижий инвестицияларни жалб этган ҳолда қиймати 560 минг АҚШ доллари миқдоридаги «Ичимлик суви тўплаш иншоотларини суюқ хлор билан ишлашга мослаштириш» ва Тахтакўпир туманида 1410 минг долларлик «Сув тўплаш ва тарқатиш станциялари қуриш» лойиҳалари тайёрланмоқда.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида илмий тадқиқотлар, фан ютуқлари ва илғор агротехника усуллари дадил қўлланилаяпти. Пахтанинг «С-4727», «Дўстлик», шолининг «Нукус-2» каби тезпишар, ҳосилдор навлари катта майдонларда ўстирилаётганлиги, иссиқхона шароитида помидор, бодринг каби сабзавот экинларини суғоришда Исроилнинг томчилатиб суғориш технологиясидан кенг фойдаланилаётганлиги иқтисодий ислоҳотларни жадаллаштириш ва қорақалпоқ деҳқони даромадини ошириш имконини бераяпти.

2005 йил — Сиҳат-саломатлик йили деб эълон қилинди. Демографик шароити мураккаб Оролбўйи аҳолиси соғлиғини муҳофазалаш долзарб вазифага айланган. Нукусдаги урология маркази 318600 минг сўмлик тиббий ускуналар билан жиҳозланди ҳамда йил давомида 7,5 миллион сўмлик пуллик хизмат кўрсатилди. Магнит тўлқинли «MAREX» томографи, «Термекс-2», «Нова» тиббий ташхис ва даволаш асбоблари тўлиқ таъмирдан чиқарилди.

Оролни қутқариш халқаро жамғармаси Корея Республикасининг мамлакатимиздаги элчихонаси билан ҳамкорликда «Onnuri Welfare Organizion» (Оннури Вэлфэйр Организаэшйн) ташкилоти ҳисобидан келтирилган 400000 АҚШ доллари миқдоридаги инсонпарварлик юкларини «Меҳрибонлик уйлари», махсус мактаб-интернатлари, ногиронлар ва кўзи ожизлар жамиятлари, кам таъминланган оилаларга тарқатди.

Кўрилаётган чора-тадбирлар аҳоли турмуш фаровонлигини яхшилаш, иқтисодий-ижтимоий аҳволини яхшилашга қаратилган. Уч йилдан бери Амударёнинг тўлиб-тошиб оқаётганлиги, минтақада чорвачилик, балиқ овлаш, пахта, дон, шоли ва бошқа деҳқончилик маҳсулотлари етиштириш кўпайганлиги одамлар кайфияти ва руҳиятини кўтариб юборди.

Денгиз узра қушлар парвоз қилаяпти. Ойнадек тиниқ кўлларда сув жимирлайди, балиқлар ғужғон ўйнайди: Оролбўйида табиат мусаффолашиб муҳит ўзгармоқда.

ЁЛҚИН

Ушбу марказда ишчи-хизматчиларнинг фарзандлари мактабдан ташқари вақтларини унумли ва сермазмун ўтказишлари учун конструкторлик, электроника, инглиз тили, компьютер, пазандачилик ва чеварчилик йўналишлари бўйича тўгараклар ташкил қилинган. Машғулотларда ўқувчиларнинг дунёқарашини кенгайтириш мақсадида физика, география, тарих фанларидаги буюк кашфиётлар, табиат қонунлари сингари ўзига хос видеоматериаллардан кенг фойдаланилмоқда. Таҳсинга сазовор жойи шундаки, бошқа касб-ҳунарга йўналтириш марказларида 16 ёшдан бошлаб қабул қилинса, бу ерда 10 ёшдан то 14 ёшгача бўлган ўқувчи-ёшлар билан машғулотлар олиб борилади.

«КАМОЛОТ ПОЙДЕВОРИ»

ўқув маркази севимли маскан

Бугунги кунда «Камолот пойдевори» ўқув марказида 6 нафар малакали ўқитувчи 200 га яқин ўқувчига таълим бермоқда. Марказда ўқувчиларнинг оилавий шароити ҳисобга олинган ҳолда чегирма ва турли имтиёзлар белгиланган, яъни ўқувчилардан 5 нафари учун 50 фоиз чегирма ва яна 5 нафари учун бепул ўқиш имконияти яратиб берилган.

Ўқув маркази халқ таълими, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати, маҳалла қўмиталари, вилоят маданият ишлар бошқармаси, «Ватанпарвар» ташкилоти билан ҳамкорликда иш олиб бормоқда. Жумладан, марказ «Ватанпарвар» ташкилоти томонидан таъсис этилган «Ёш авиамоделистлар» мусобақасида, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати томонидан ташкил қилинган «Сардорлар» кўрик-танловида иштирок этиб, нуфузли ўринларни қўлга киритди.

Бундан ташқари, «Меҳрибонлик уйи» тарбияланувчиларидан 10 нафарининг бепул таълим олиши йўлга қўйилди. Меҳр ва мурувват йили муносабати билан оилавий шароити оғир бўлган 10 нафар ўқувчига имтиёзли ўқув ташкил қилинган. Халқ таълими қошидаги «Ёш сайёҳлар ва ўлкашунослар» ташкилоти билан ҳамкорликда олиб борилган амалий тадбирлар натижасида ёзги таълим мавсумида ўқувчиларнинг 200 нафари дам олиш оромгоҳида 10 кун мароқли ҳордиқ чиқаришди. IREX Халқаро ташкилоти билан ҳамкорликда ўқувчиларга Интернет тармоғи билан ишлаш ва чет элдаги тенгдошлари билан яқиндан танишиб, дўстона алоқаларни мустаҳкамлаш имконияти ҳам берилди.

Ёшларни касб-ҳунарга йўналтириш ўқув марказининг 5 йиллик дастурида турли соҳа мутахассисларини камол топтириш мақсадида малакали ўқитувчиларни кўпайтириш, ўқувчилар сонини 1500-2000 нафарга кўпайтириш кўзда тутилган. Шу ниятда нафақат Андижон шаҳрида, балки вилоятнинг шаҳар ва туманларида ҳам марказ филиалларини очиш, чет давлатларидаги ўқув марказлари билан алоқалар ўрнатиш режалаштирилган.

Суратларда: «Камолот пойдевори» ўқув маркази ҳаётидан лавҳалар.

Наргиза СОЛИҲОВА,
«Ишонч» мухбири

Турфа олам

МЕТРОЛОГИЯ ФАНИ МЎЪЖИЗАСИ

Қайси бир фанни олмайлик улар ўлчашларга, ўзаро боғланишларга боғлиқ ҳолда ривожланади. Бу хил жараёнлар метрологик хизмат билан ҳам узвий боғлиқдир.

Метрология фани асосан нималар билан шуғулланади? «Метрология» сўзи аслида юнончадан олинган бўлиб, ўлчаш, ўлчам, мантиқ, илм ёки фан деган маъноларни билдиради. Зеро, метрология – ўлчашлар ҳақидаги фан бўлиб, ўлчашлар, уларга боғлиқ ва тегишли қатор масалаларни ўз ичига олади. «Метрология маркази», «Об-ҳаво қандай бўлади?» деган тушунчалар ҳам шу мўъжизакор фан жараёнида юзага келди. Биз уни кўпинча стандартлантириш, сертификациялаш билан бирга ишлатамиз.

Ўлчашларга бўлган эҳтиёж қадимдан пайдо бўлган. Масалан, антропометрик атамаси ҳам шу таҳлит вужудга келган. Инсон муайян аъзоларига ёки мойилликка асосланган ўлчов бирликлари кўп қўлланилган.

Бундан ташқари, қимматбаҳо тошлар ўлчови бирлиги сифатида қирот, доришуносликда гран ишлатилган.

Ҳозирги вақтда илгари ўлчаб бўлмайдиган деб ҳисобланган катталикларни ўлчаш ва баҳолаш имкони юзага келмоқда. Россиянинг Санкт-Петербург алоқа институти олимлари ҳидни ўлчашга оид махсус аппарат яратганликлари бунга мисол бўлолади.

А.АЛИЕВ

СОВРИНДОРЛАР АНИҚЛАНДИ

Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги ҳузуридаги Болалар спортини ривожлантириш жамғармасининг Тошкент шаҳри филиали совриниучун ўтган мусобақаларда пойтахтлик ўқувчилар баскетбол, волейбол, пневматик милтиқдан ўқ отиш ва шахмат бўйича куч синашди.

Баскетбол бўйича ўғил болалар ўртасидаги беллашувда Чилонзор тумани жамоаси вакиллари биринчи ўринни қўлга киритди. Қизлар баҳсида эса Мирзо Улуғбек тумани жамоаси зафар қучди.

СПОРТ АНЖОМЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ҳузуридаги Болалар спортини ривожлантириш жамғармасининг саъй-ҳаракати билан жойлардаги спорт иншоотларини зарур анжомлар билан таъминлаш ишлари жадал давом этмоқда.

Жамғарма томонидан ташкил этилган спорт анжомлари ортилган махсус поезд Қорақалпоғистонга етиб келди. Кегейли туманига ўн миллион сўмлик, Амударё туманига тўрт ярим миллион сўмлик спорт анжомлари топширилди. Хўжайлидаги болалар спорт мажмуига эса 28 хил спорт анжомлари ҳадя этилди.

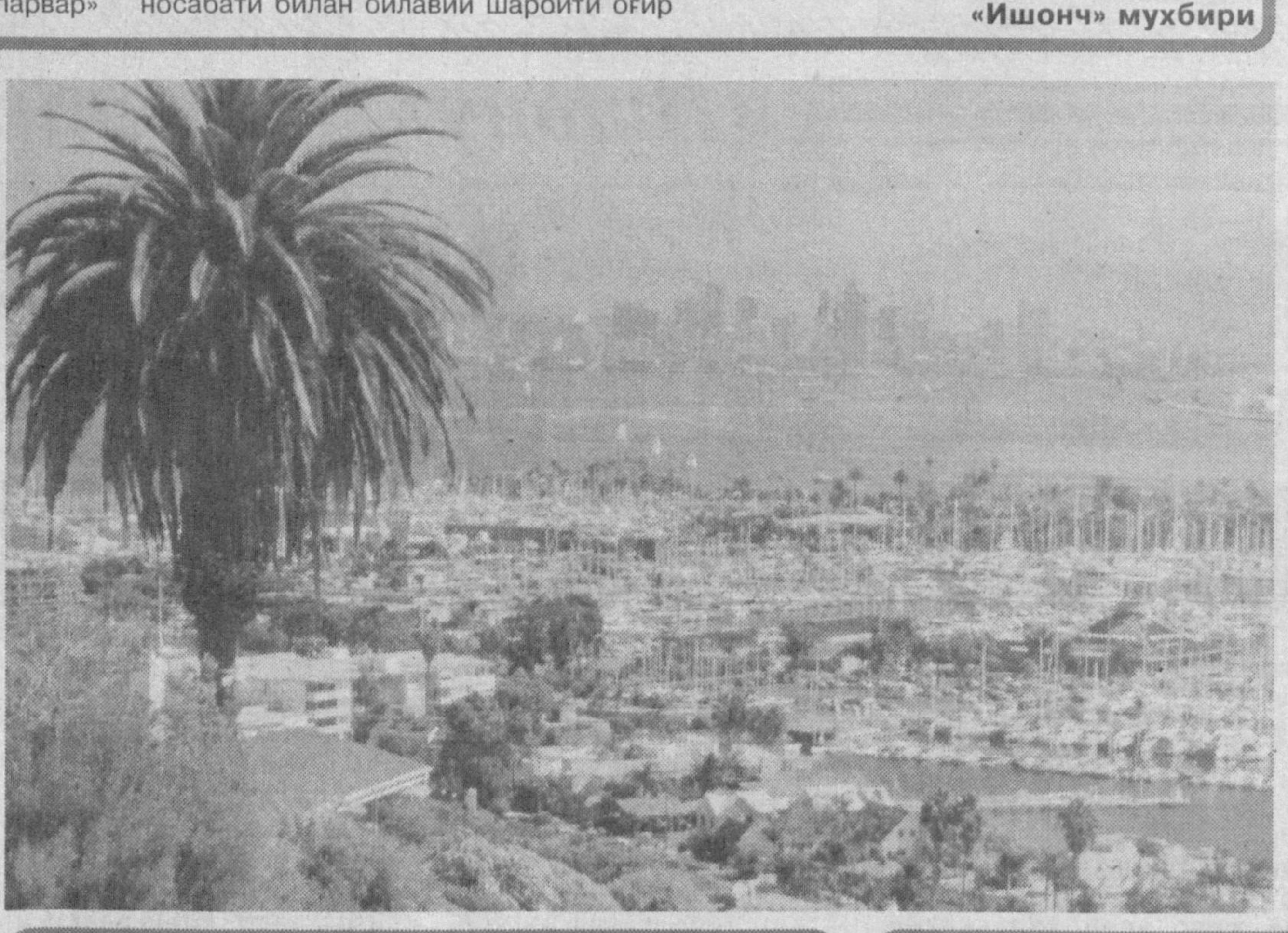

ШОИР ҲАҚИДА ВИДЕОФИЛЬМ

Буюк шеъриятнинг ёрқин сиймоларидан бири ҳисобланган таниқли шоир Усмон Носир асарлари адабиёт мухлисларига яхши таниш. Ана шу ижодий меросни тадқиқ этишда истеъдодли шоира ва олима Нодира Рашидованинг хизмати катта бўлмоқда.

Ижодкор яқинда Усмон Носир ҳаёти ва ижоди ҳақида ҳикоя қилувчи киносценарий ёзиб тугатди. Шу асар асосида видеофильм яратиш тараддуди кўрилмоқда. Ушбу экран асари таниқли театр режиссёри Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Марат Азимов бошчилигида суратга олинади.

Шу тариқа шоир ижоди ўзининг дастлабки кинофильм талқинини топади.

Аксарият мутахассислар томонидан «бундай турнир керак» дейилса-да, амалда йилдан-йилга эътибордан қолиб бораётган МДҲ чемпионлари кубоги учун баҳслар, мана ниҳоят, поёнига етди.

ФУТБОЛ ШУНИСИ БИЛАН ҚИЗИҚ

Тахмин ва башоратларга зид ўлароқ финалда Москванинг «Локомотив» ва Киевнинг «Динамо» клублари эмас, «Локомотив» ва Бокунинг «Нефтчи» жамоалари рўбарў келишди. Нега шундай бўлди? Сабаби оддий: гарчанд турнир соҳиблари Россия ва Украина чемпионларига имтиёз бериб, уларнинг тўғридан-тўғри ярим финалдан мусобақага қўшилишларига розилик билдирган эса-да, киевликлар иккинчи таркиб билан келишни маъқул кўришди. Ва ярим финалда Озарбайжон чемпионига 1:2 ҳисобида мағлуб бўлиб, ортга йўл олишди.

Биринчи таркиб бу вақтда қаерда эди, деган савол туғилиши табиий. Йожеф Сабо шогирдлари мавсумолди ўқув машғулотларини Бирлашган Араб Амирликларида ўтказаётган Ўзбекистон миллий терма жамоаси билан ўртоқлик учрашувини ўтказишни мақсадга мувофиқ билдилар. Матч кутилганидан ҳам қизиқарли кечди. Аввал С. Жепаров пенальтидан ҳисобни очган ва юртдошларимизни олдига олиб чиққан бўлса, А. Акопянц иккинчи марта «Динамо» дарвозасини ишғол этиб, рақибларини қийин аҳволга солиб қўйди.

Аммо Й. Сабо томонидан амалга оширилган ўзгартиришлар ўз самарасини бериб, вазият тенглашди. Максим Шацких ... ҳа, ҳа, ўзимизнинг Максим терма жамоамиз дарвозасини аниқ нишонга олиб, аввал ҳисобни қисқартирди, сўнг унинг ошириб беришидан Верпаковский унумли фойдаланиб, мувозанатни тиклади. Лекин бу ҳали ҳаммаси эмас эди. Сервер Жепаров яна ўз жамоасини олдинга олиб чиқди ва яна ўша биз билган М. Шацких ўйинга сўнгги нуқтани қўйиб, томонларнинг дурангга имзо чекишини таъминлаб берди.

Ушбу ўйин Р. Ҳайдаров ва Ю. Гёде учун ўзига хос масала ечимига айланди. Улар ҳадемай старт оладиган энг муҳим учрашувларда қандай ўйнаш керагу қандай ўйнаш керак эмаслигини қисман аниқлаб олган бўлсалар ажаб эмас. Ҳар ҳолда Киевнинг «Динамо»си гранд жамоалар сирасига киради, демакки, бу учрашув футболчиларимизга ҳам яхшигина сабоқ вазифасини ўташи аниқ.

Энди Москвага қайтсак. Шундай қилиб, навбатдаги турнир унчалик илиқ таассурот қолдирмади. Кутилганидек, терма жамоамизнинг икки аъзоси - Маминов ва Пашинин тўп сурадиган «Локомотив» жамоаси озарбайжонликлар устидан зафар қучиб, мусобақа ғолибига айланди.

Турнир ташкилий масалаларда ечимини кутаётган талай муаммолар тўпланиб қолганини яна бир бор тасдиқлади.

Ўзбекистон давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари касаба уюшмасининг Тошкент шаҳар Кенгаши Ўзбекистон Республикаси Инкассация бирлашмаси ходимлари касаба уюшма қўмитасининг раиси Абдувосит Джураевга падари бузруквори

ТУРСУН отанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади

Тошкент шаҳар Ҳамза тумани Кадишева кўчасида жойлашган Кадишева автошоҳбекатига берилган №1453-2000 рақамли ер кадастри йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Эътибор

ҚУВОНЧ УЛАШГАН КУН

Мамлакатимизда ёш авлод тарбиясига катта эътибор қаратилмоқда. Уларни ҳар томонлама баркамол шахслар даражасига кўтариш, жисмоний ва ахлоқий жиҳатдан етук қилиб вояга етказиш борасида кўпгина ишлар қилинаётир.

Чунончи, ўғил-қизларимизнинг мактабда мустаҳкам билим олишлари учун ҳозирги замон талабларига тўла жавоб берадиган билим даргоҳлари кўплаб барпо этилмоқда. Айниқса, бу йўналишдаги ишларни амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «2004-2009 йилларда мактаб таълимини ривожлантириш Давлат умуммиллий дастури тўғрисида»ги Фармони айни муддао бўлди. Хусусан, таълим-тарбия жараёнини замон талаблари даражасига кўтариш, ўқув муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш юзасидан Қуйи Чирчиқ туманида ҳам муайян ишлар амалга оширилмоқда.

– Ўтган 2004 йилда туманимиздаги кўпгина умумтаълим мактаб биноларида капитал ва жорий таъмирлаш ишлари уюшқоқлик билан ташкил этилди, – дейди туман халқ таълими бўлими мудири вазифасини бажарувчи Эрсаид Лаҳанов. – Бу ўта муҳим ишга нафақат ҳомий ташкилотлар, балки ота-оналар ҳам бош қўшдилар. Натижада ўрта умумтаълим мактаблари, мактабдан ташқари муассасалар сифатли таъмирдан чиқарилди. Бундан ташқари, Беруний номли ширкат хўжалигида 320 ўринли, «Юлдуз» ширкат хўжалиги ҳудудида эса 270 ўқувчига мўлжалланган янги мактаб бинолари бунёд этилди.

Айни пайтда ҳам мавжуд 54 та ўрта умумтаълим мактаб бинолари ҳамда муҳандислик-коммуникация инфратузилмасини тубдан яхшилаш, замонавий ўқув, шунингдек, лаборатория жиҳозлари, компьютер техникаси, дарслик ва ўқув услубий материаллар билан таъминлаш ишлари босқичма-босқич амалга оширилмоқда.

А.АЛЛАМУРОДОВ,
«Ишонч» мухбири

Санъат

Охиста ва гўзал бир куй янграганида қай аҳволга тушамиз? Кайфиятимиз дарҳол яхшиланиб, руҳимиз ором олади, шундай эмасми? Мутахассис олимларнинг таъкидлашича, мусиқа инсонга завқ берибгина қолмасдан, унинг ич-ичида мудраб ётган кучларни ҳам уйғотиб юбораркан, некбинликка ва фидойиликка даъват этаркан.

МУСИҚА ВА РУҲИЯТ

Сиз қандай куйларни ёқтирасиз?

Алишер Навоийнинг «Сабъаи сайёр» достонида мусиқанинг ҳис-туйғуларга таъсири жуда ҳаяжонли қилиб тасвирланган, яъни Дилором чанг хониш қилганида шоҳ Баҳром ёқасини чок этиб, бутун вужуди билан куй-қўшиқ оҳангига мос ҳолда тебрана бошлайди! Улуғ аллома Абу Али ибн Синонинг «Ал шифо» асарида эса мусиқа инсон руҳиятига ижобий таъсир кўрсатиб, уни ғамгинлик ҳолатидан узоқлаштириши мумкинлиги айтилган.

Маълумки, инсон руҳи тетик ва бардам бўлсагина у катта мақсадларни осон забт этади, эртанги кунга ишонч билан қарайди. Бу ҳолат саломатлигимизнинг кўнгилдагидек бўлишигаям ҳисса қўшади. Ҳар ҳолда яхши куй ё қўшиқ тинглаш кунузун телеэкрандаги жангари фильмларни томоша қилишдан кўра фойдалироқдир! Ёшларимиз эндиликда жаз, рок, шоу мусиқаларини берилиб эшитишади, шовқинли куйларга монанд қўшиқларни ёқтиришади. Охир-оқибат улар қадимий куйларимиз бўлмиш – «Чўли Ироқ», «Ушшоқ», «Тановар» сингари шоҳ наволаримиз куч-қудратидан, завқидан бебаҳра қолишмоқда. Ахир бундай куйларимиз руҳиятимизга шифобахш нур каби оқиб киради, бизни эзгуликка ўргатади. Менимча, ҳар бир ота-она бу нарсани ёдда тутиши лозим. Яъни, фарзандларини мумтоз куй ва қўшиқларни тинглашига одатлантиришлари керак.

Бухоролик машҳур муҳаддис Калободий ўз даврида мусиқанинг руҳиятга таъсирини ўрганиб, шундай ифода этган: «От-уловларга қарагинки, тўхтаб қолган чоғда унга қўшиқ айтса, самоъ қувватидан (самоъ– эшитиш аъзолари орқали қабул қилинувчи илоҳий хитоб) таъсирланиб, анча юкни манзилга бехато етказади. Болага қарагинки, беланчакка онаси алла айтса, самоъ қувватидан ул ором олиб ухлаб қолади. Кўпгина девоналарни самоъ билан даволашадики, улар шифо топиб ҳушларига қайтадилар....»

Мусиқанинг руҳиятга ижобий таъсири ҳақидаги бундай ёзувлар қадимий китобларда кўп учрайди. Мен талабаларга сабоқ бераётиб шуни сезиб қоламанки, ёшларимизнинг аксарияти мусиқанинг мазмун-моҳиятини тушунмайдилар, ҳатто ноталар хусусида ҳам жуда оз маълумотга эгадирлар. Аслида мусиқа таълимини берувчи педагоглар мусиқий тарбияни жуда барвақт олишлари керак бўлади. Бу нарса кўпроқ оилада амалга оширилса айни муддао. Негаки, куй-қўшиқларимиз орқали бола онгига миллий ғурур туйғуларини сингдириш осон кечади. Чунки мусиқада шундай куч-қудрат борки, у дилларни дилларга боғлайди, инсонларни бир-бирига яқинлаштиради, ўзимиз улғайиб вояга етаётган муқаддас тупроқни асраб-эъзозлашга ўргатади, она юртни севишга ундайди.

Луиза РАСУЛОВА,
Тошкент Давлат Педагогика университети мусиқа факультети халқ қўшиқчилиги кафедраси катта ўқитувчиси

ISHONCH
МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Зайниддин Рихсиев (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Қудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78;
Хатлар бўлими 56-85-43;

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди - 23.15

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 035-рақам билан рўйхатга олинган.

IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт–матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41–уй.

Тиражи: 17262 Буюртма Г— 016 1 3456